Afbeelding der menschelyke bezigheden, bestaande in hondert onderscheiden printverbeeldingen, vertonende allerhande stantspersonen, zo van regeeringe, konsten, wetenschappen, als handwerken, zinryk uitgebeeld, geschikt naar de ordre van't ABC, en met vaarzen ... verklaard / [Anon].

Contributors

Luiken, Jan, 1649-1712.
Luiken, Caspar, 1672-1708.

Publication/Creation

Amsterdam : R. & J. Ottens, [1725]

Persistent URL

https://wellcomecollection.org/works/ymx4bfmt

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
https://wellcomecollection.org

34350/B

Luiken (J & K

[1725]

new B.M Cat. p.131.
Vol. 2

Pd 1/8/06
203

56B. 16014.

2

Hier ziet gy door de Konst verbeelt,
't Gewoel van 't Menschelyke leven;
In hondert Prenten af-gedeelt;
Door Luykens geest in 't Licht gegeven.
Terwyl de Vaarsen, onder aan,
Gansch zinryk, op de Prenten Slaan.

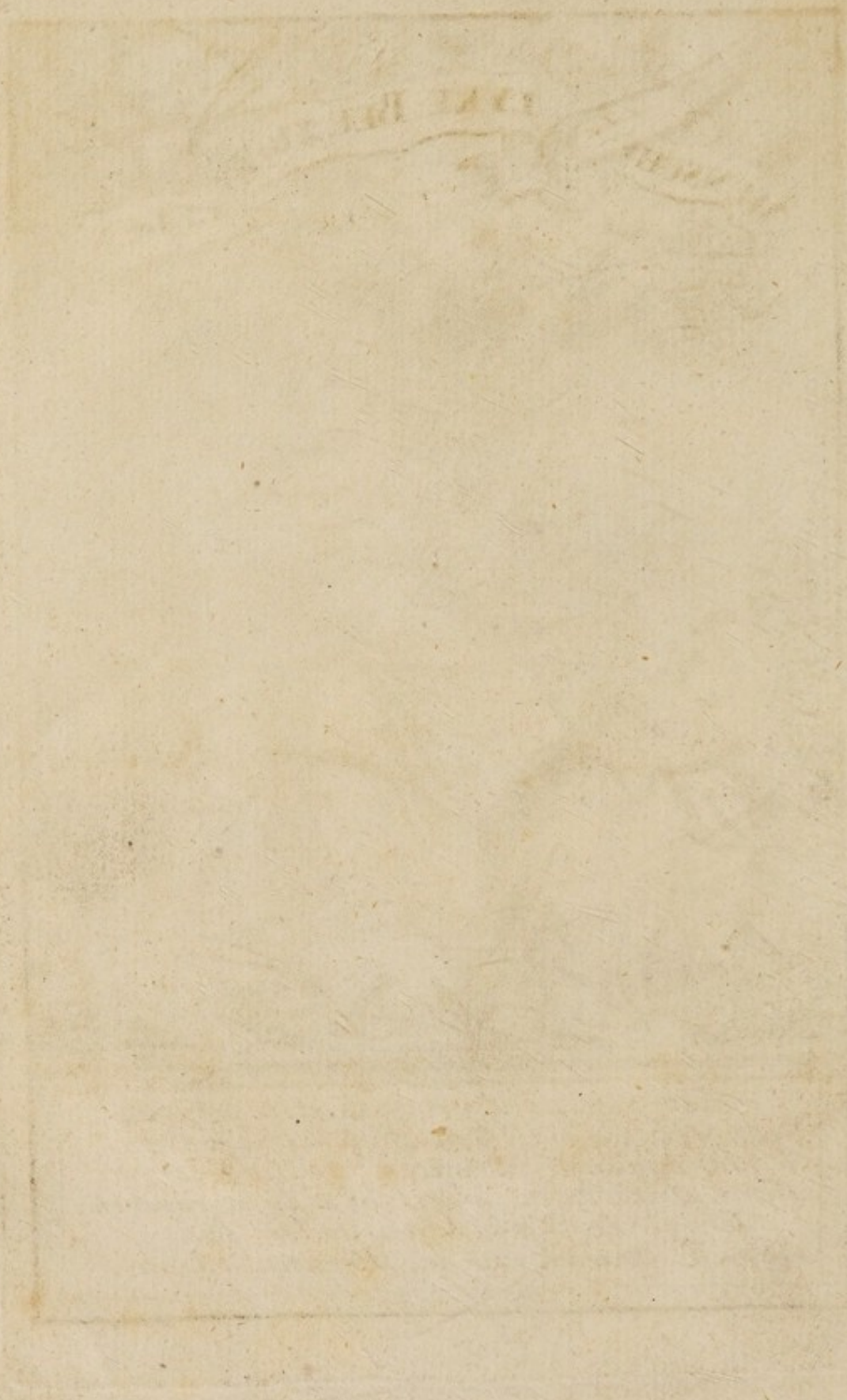

50 B. 16014

AFBEELDING
DER
MENSCHELYKE
BEZIGHEDEN,

beſtaande in Hondert onderſcheiden

PRINTVERBEELDINGEN,

vertonende allerhande STANTSPERSONEN,

zo van

REGEERINGE, KONSTEN, WETENSCHAPPEN, als HANDWERKEN,

zinryk uitgebeeld,

geſchikt naar de Ordre van 't A B C.

en met vaarzen daar toe paſſende verklaard.

Te AMSTERDAM,
By REINIER en JOSUA OTTENS

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

ADVOKAAT. 1

Zoekt gij uw zaaken Voort tezetten?
Laat mij op uw geschillen letten.
Ik raade u, spreekt oprechte biecht,
Op dat ge uw zelven niet bedriegt.

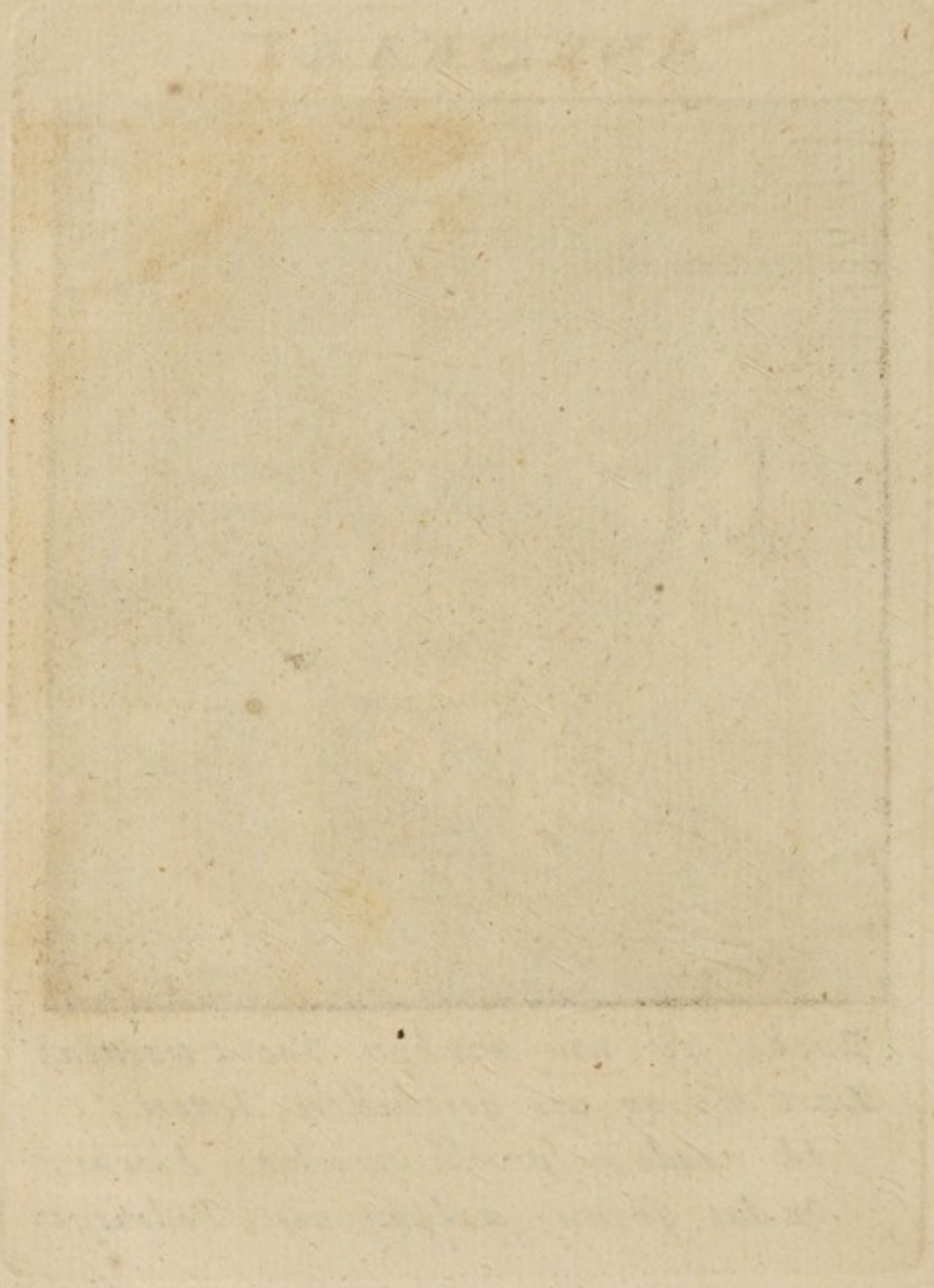

Myn werk beſtaat, tendienſt der kranken,
In't mengen van verſcheiden dranken;
Die ik voorzichtig maak gereed,
't zij dat men zuivring wacht, of zweet.

Myn konst gaat deur in aftemeeten
Den loop der sterren en planeeten:
Van Zon en Maan weet ik de vond
Waarop haar taaning is gegrond.

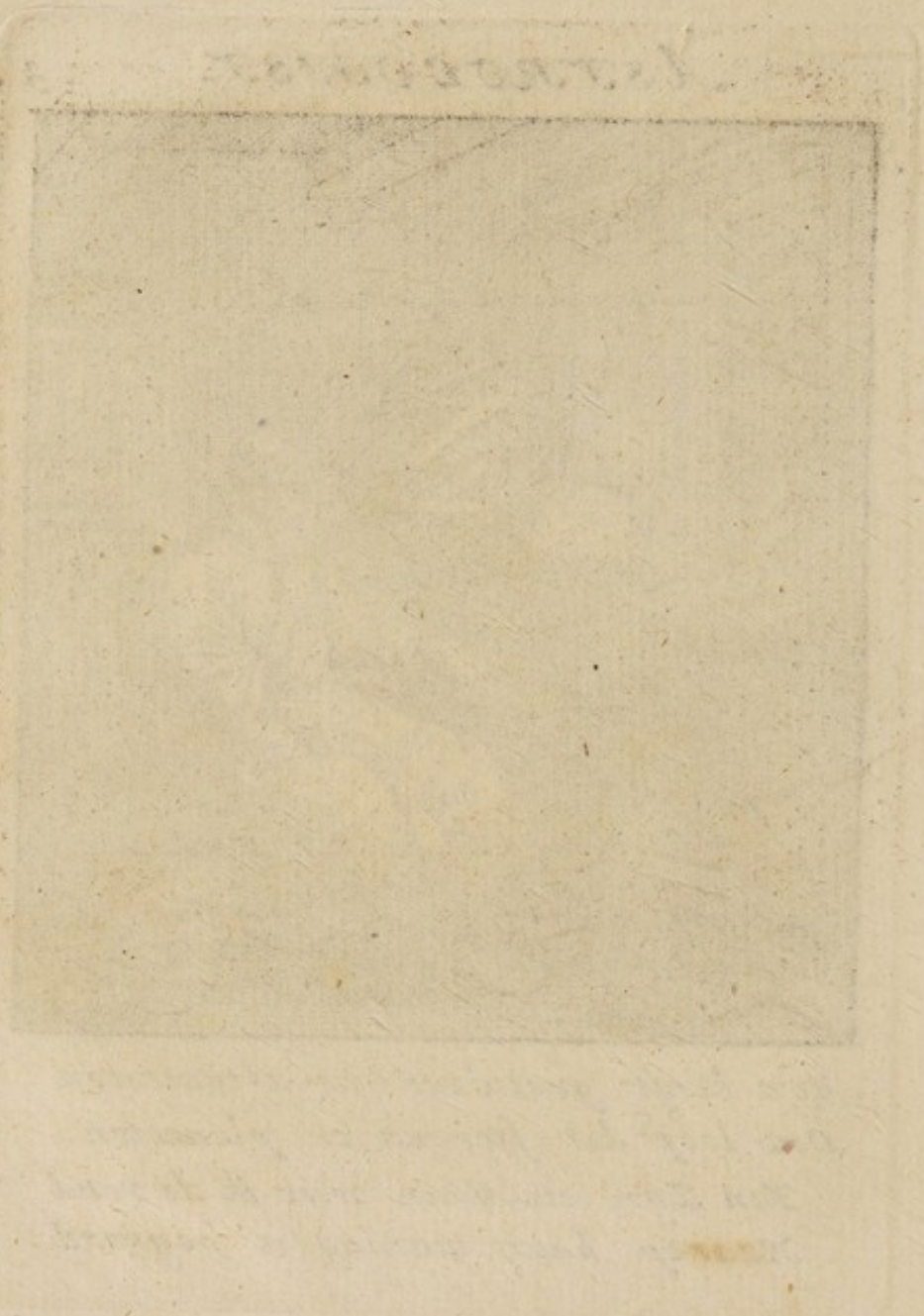

Bakker.

Ik verkoop u tarwenbrood en weggen;
Op haar gewigt valt niet te zeggen.
Het brood, gereezen door de geest,
Dient ter gezondheid allerbest.

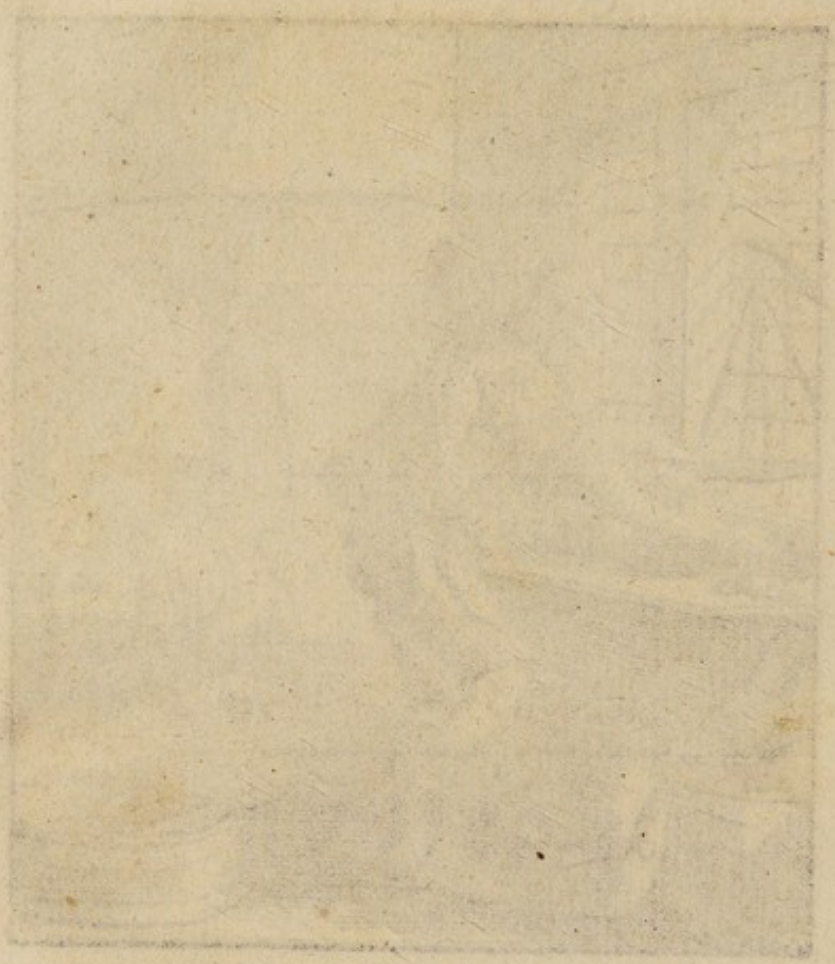

Balansmaker. 5

Om aan gelÿkgewigt te raaken,
Is't noodig een Balans te maaken;
Die effent- veelerlei geſcheel,
En geeft- elk zÿ beſcheiden deel.

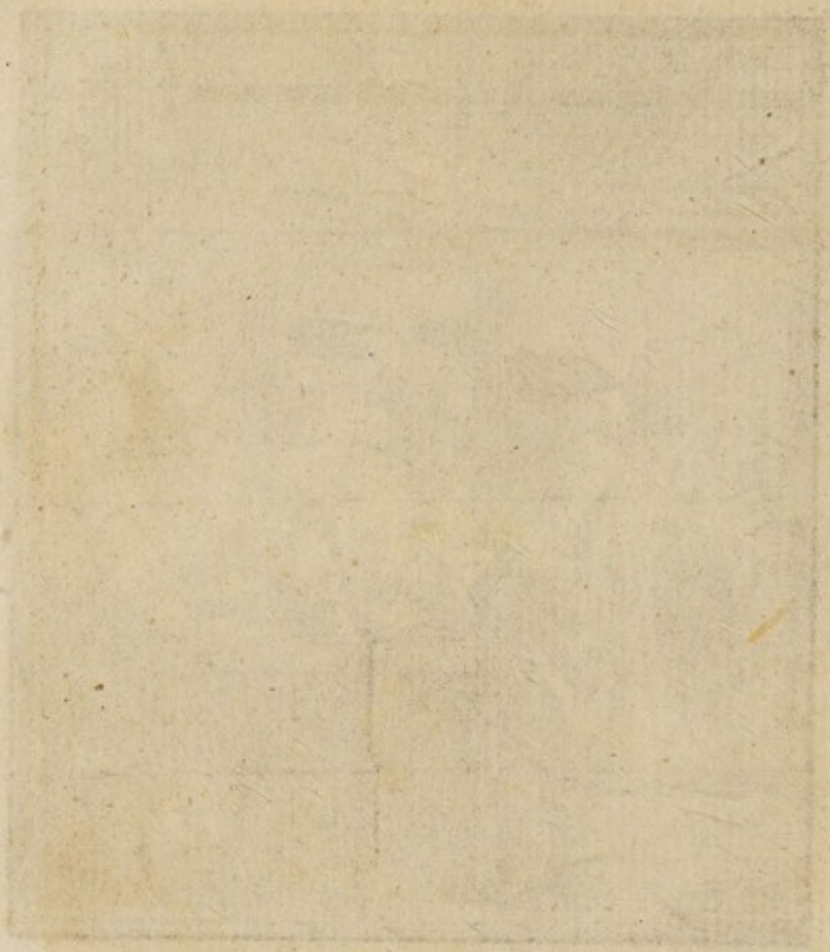

Beeldhouwer. 6

Ik maak tot beelden ruwe ſteenen,
Met mijn verſtand en hand te leenen.
Zy ſtaan te pronk in huis en hof,
En ſpreeken daar des meeſters lof.

De groene Heide, op 't Gooi geboren,
Leer ik het dienen, na behooren:
Al wie ze beezigt vroeg of laat,
Ze vaagt het huis, de stoep en straat.

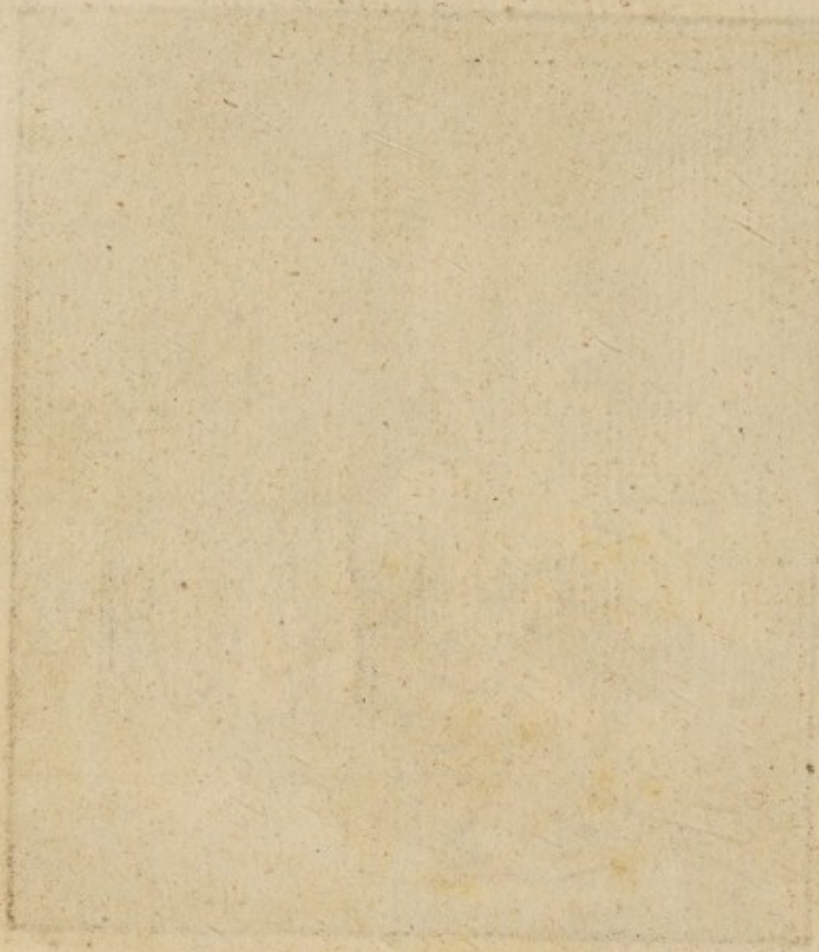

Ik wroet in onderaardſche mÿnnen,
Daar ſomwÿl goude zanden ſchÿnen,
Of andre ſtoffen; ſchoon de rook
Mÿ veeltÿds plaagt met damp en ſmook

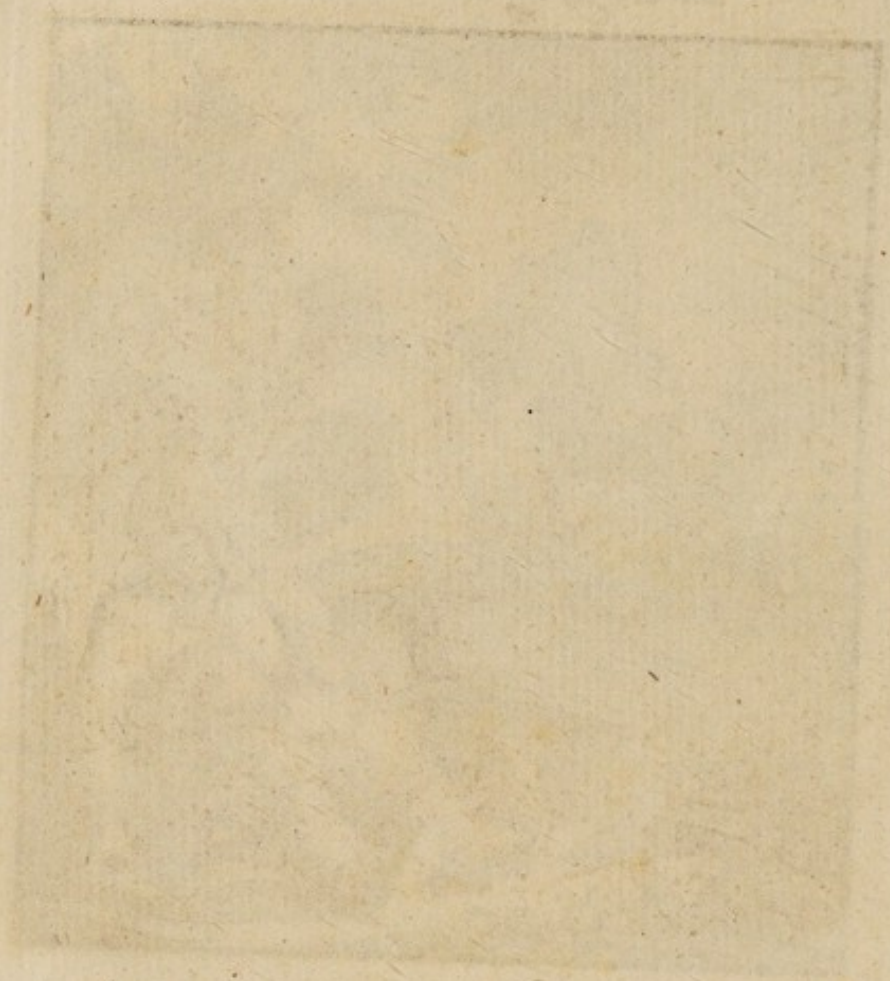

Ik doe de blaasbalg winden vatten,
Om die met kracht weer uitte ſpatten.
Gij hoort de wind; maar ziet ze niet,
Hoewel 'er groot gerucht geſchiet.

Om't lÿnwaad ſchoon en wit te bleiken,
Is't noodig eerſt in loog te weiken:
Begooten, en geſpreid op 't veld,
Werd alles door de lucht herſteld.

Word my een werk besteed te drukken,
Ik mag vooreerst de vruchten plukken;
Of 't Boek na geenen kooper ziet,
Die zwarigheid belast me niet.

Men vind veel ongebonden boecken —
Onwaardig om ze te onderzoeken;
Maar die te binden is mijn plicht —
Ik sta mijn selven niet in 't licht.

Die met de ſchuit of ſcheepen vaaren,
Ze kunnen 't zonder mij niet klaaren.
De boom moet veeltijds buiten boort;
Daar duwen zij het vlot me voort.

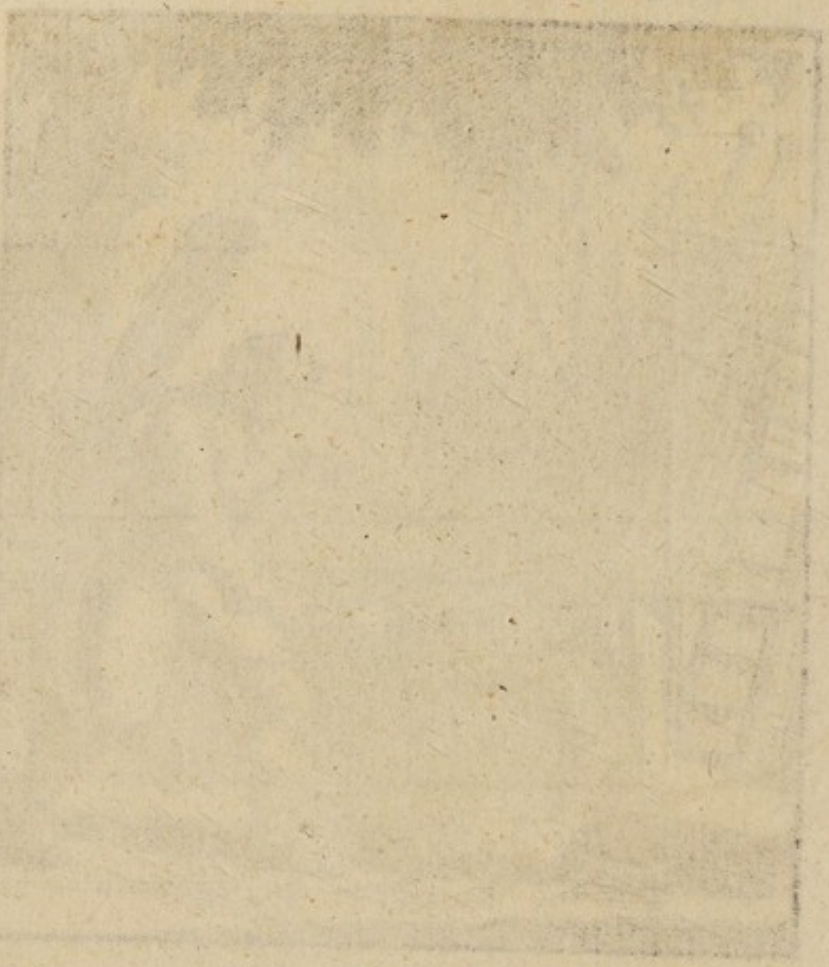

De naalde, geestig in 't borduuren,
Gevat van die haar kan bestuuren,
Maakt bloem en loofwerk eevenschoon
De konst verdient haar lof en loon.

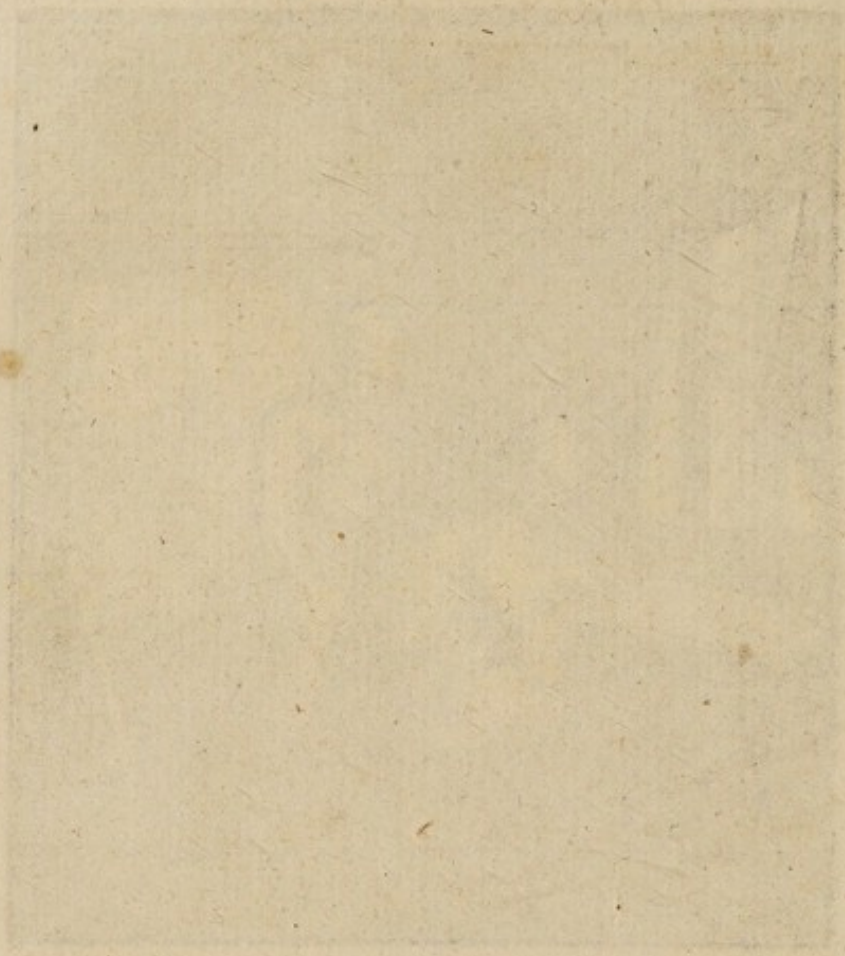

'K maak Brillen, tot behulp gevonden,
Van die niet-ſcherp meer kÿken konden;
Maar waarmen door de vingers ziet,
Gebruikt men onze brillen niet.

BROUWER. 16

Het water kan den dorst verdrijven;
Maar om uw smaaken te gerijven,
Stoffeer ik 't met de hop en mout
Daar gij u beeter op vertrouwt.

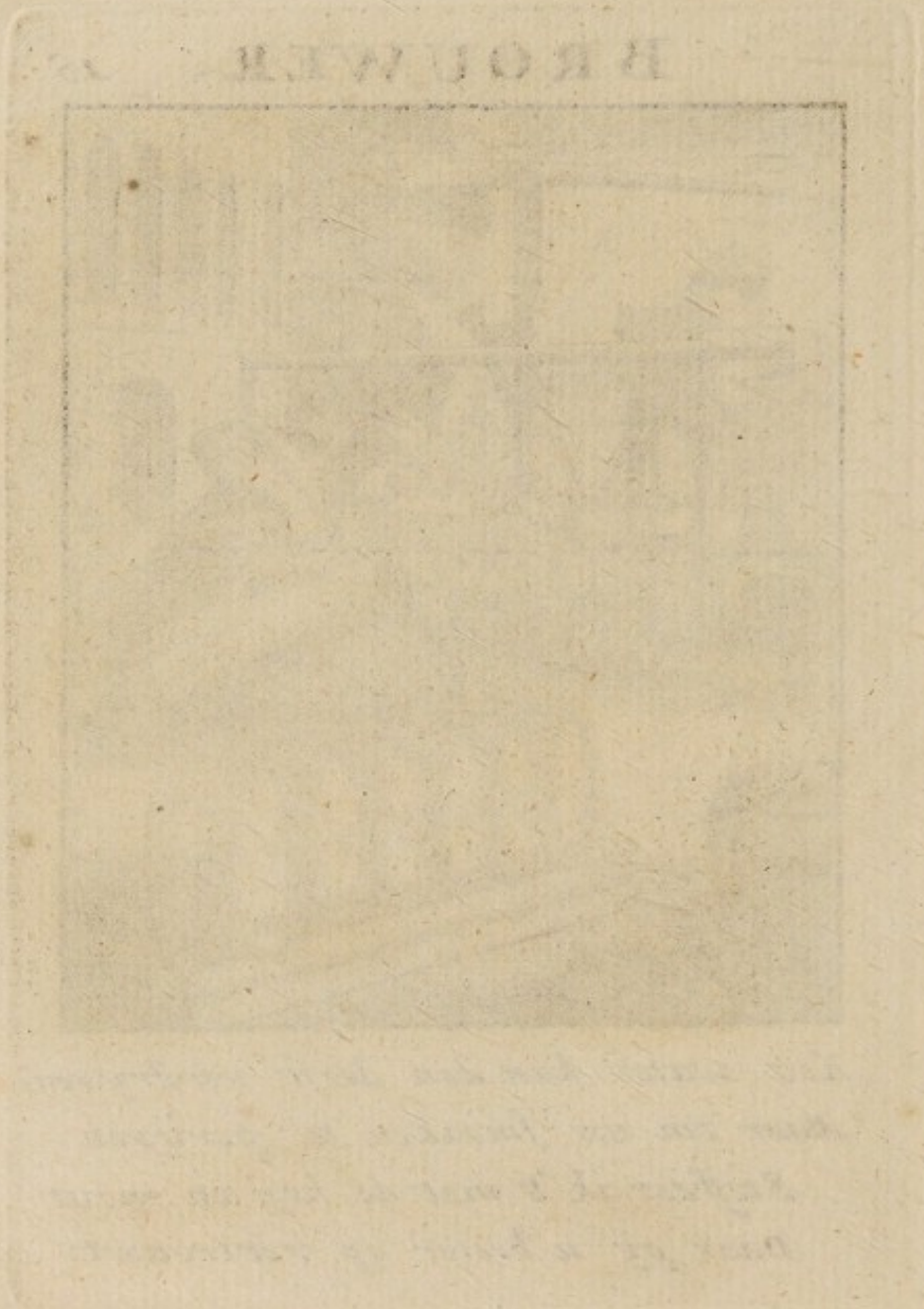

Ik heel de wonden die u drukken;
Maar zoo mijn pleister zal gelukken,
't welk den geneezing webehoort,
Gij moet u draagen na mijn woord.

Diamantslÿper.

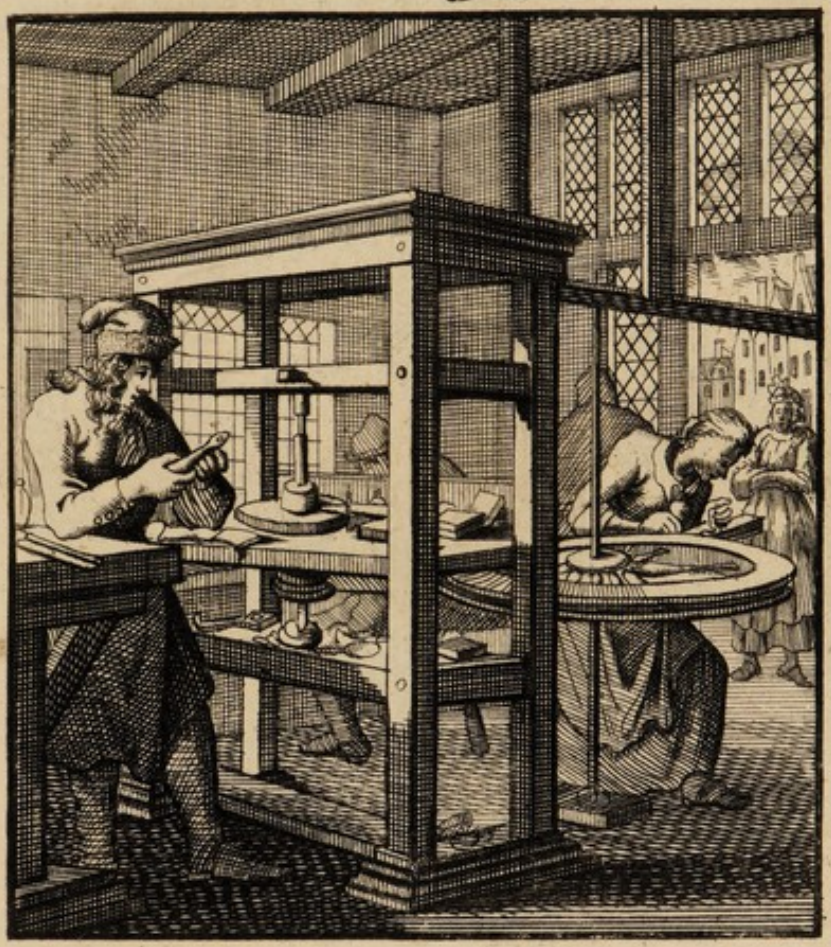

De ruwe diamant, hoe duister,
Ontfangt in 't slÿpen al zÿn luister.
Die rein van water valt, en groot
Van lichchaam, noemt men een kleenood.

De zieken die voor mÿ verſchÿnen,
Geneeze ik door de medeſÿnen:
't en zÿ haar weyal werd te groot:
Ik weet geen dranken voor de dood.

Ik graave kuilen voor de dooden,
Tot haar begraaffenis van nooden.
'K verzorg dat yder, na zyn geld,
Teraarden eerlyk werd beſteld.

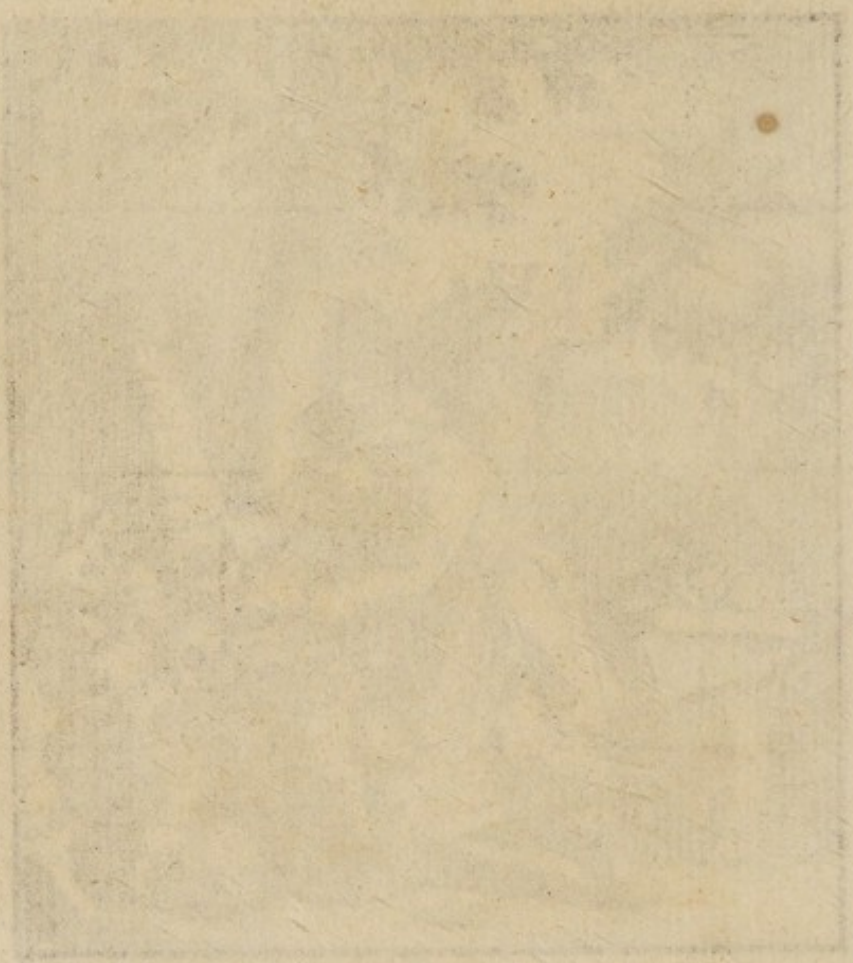

Ik draaie niet met alle winden;
Schoon op de weereld veel te vinden:
Ik draai gevlamt of effenrond,
En dat geschied op vasten grond.

Droogſcheerder. 22

Ik haal de laakens, naa 't begeeren,
De ruigſte noppen af door ſcheeren,
En maak haar glad, gelijk en zacht;
Bekwaam tot een gemeene dragt.

'K draai op een moolen dubbeld gaaren;
'K ben echter geen der moolenaaren,
Die altijd maalen met de wind;
Noch draait mijn moolenrad gezwind.

Rood kooper, uit de mÿnn geksomen,
Werd, door de kunst zÿn rood ontwoomen.
En geel gemaakt; daar giet ik dan,
De kandelaar en kerkkroon van.

Glasblazer. 25

Een klompje gloeiend glas gekreegen,
Werd door geblaas en snel beweegen,
Gevormd, gelyk het buigzaam wasch,
Tot eene roemer of een glas.

Glazemaker. 26

'K snij 't glas aan kleen of grooter ruiten,
Na dat zij in haar raamen sluiten;
Die zette ik in de looden vast,
Voor wind en reegens overlast.

Fyn goud, het zwaarſte der metaalen,
Gebruikt men meeſt om me tepraalen.
Ik ſmeede ringen, kettingwerk,
En ſchaalen, ſierelyk en ſterk.

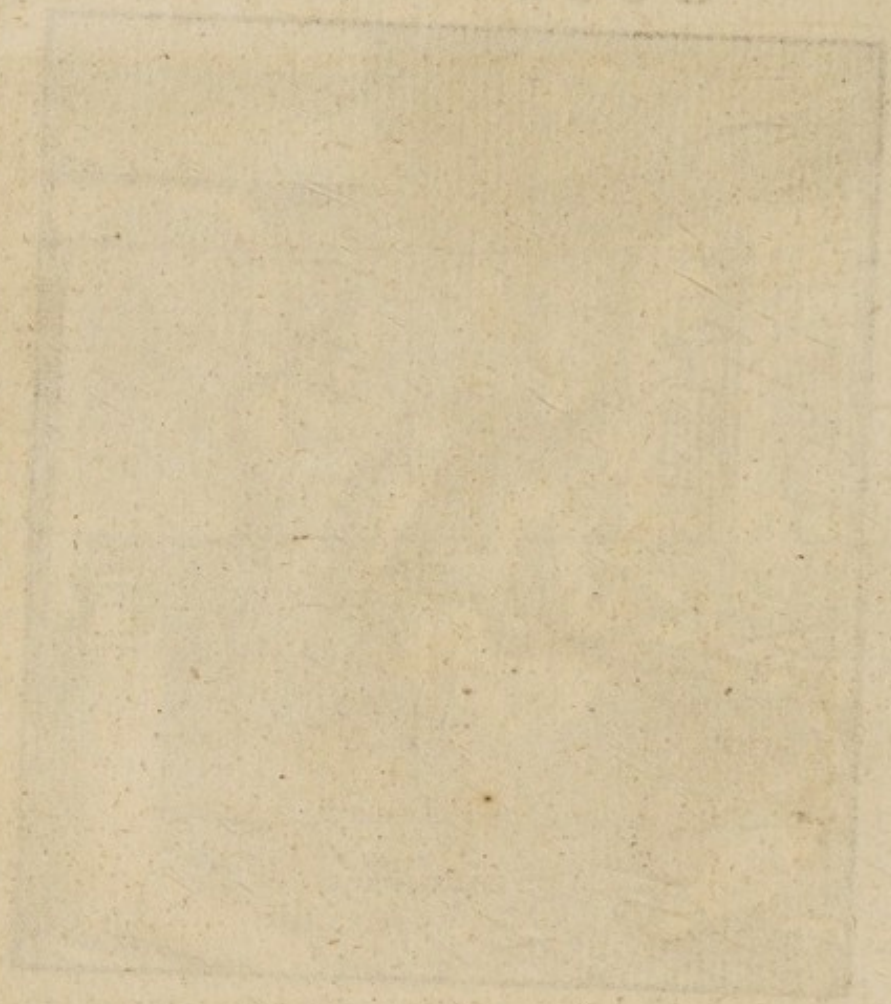

Het goud is magtig te verdraagen
Myn groot getal van baamer slaagen;
Tot het verkeert in 't fynste blad
Dat van natuur kan zyn bevatt.

Het goud, als 't tot gebruik zal ſtrekken,
Moet zich op 't langſte laten rekken;
Dan opgeſponnen met een draad,
Verkoop ik 't op gewigt en maat.

De boekweit weet ik hard te droogen;
Dan werd de bolster afgetoogen:
Gemaalen en gezift tot meel,
Krijg ik vergelding voor mijn deel.

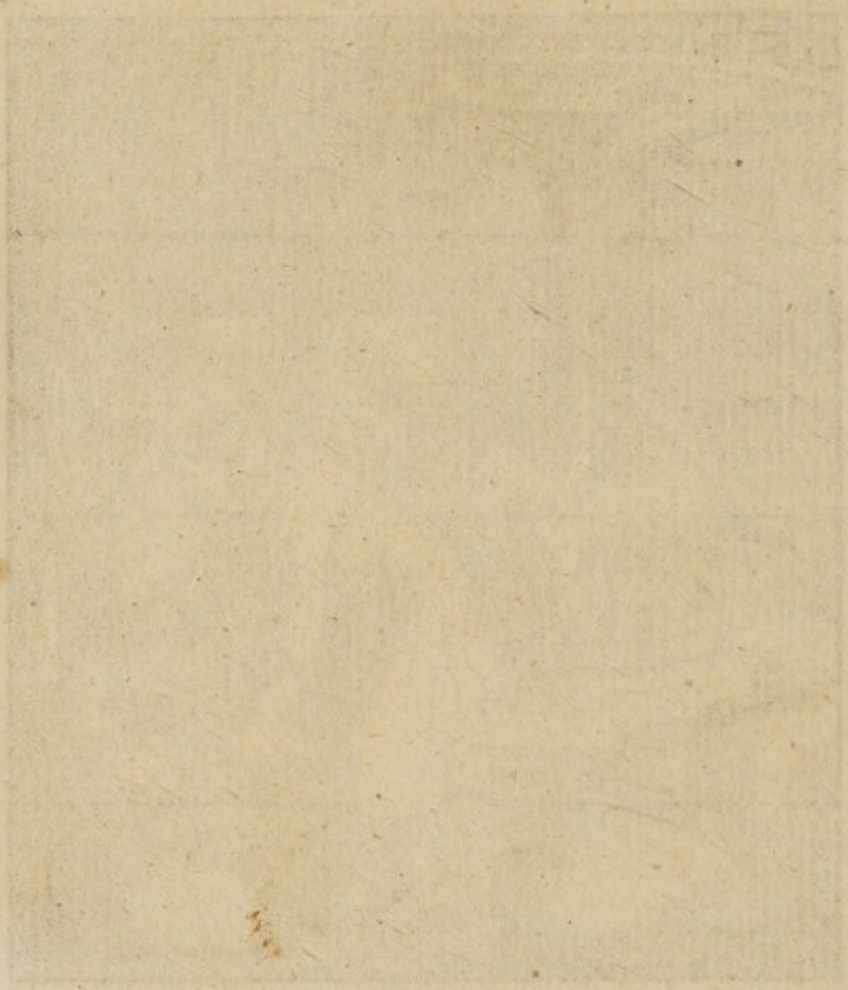

Wie zal mÿn arbeid niet vergoeden,
Die uwe hoofden koom behoeden?
De mode werkt mÿ goed en kwaad,
't Geen mÿn ſtoffeerder wel verſtaat.

Ik oeffen mÿ in plantteriÿen ,
En achte op de oudevier getÿen :
De winter geeft mÿ allerminst,
Ik leeve van de zoomerwinst.

Als ik mÿ ga ter jagt- begeeven—,
't Koſte of een hert- of haas het leeven:
Maar zeg, die mee op 't jaagen past,
Is 't voordeel grooter, of de last-?

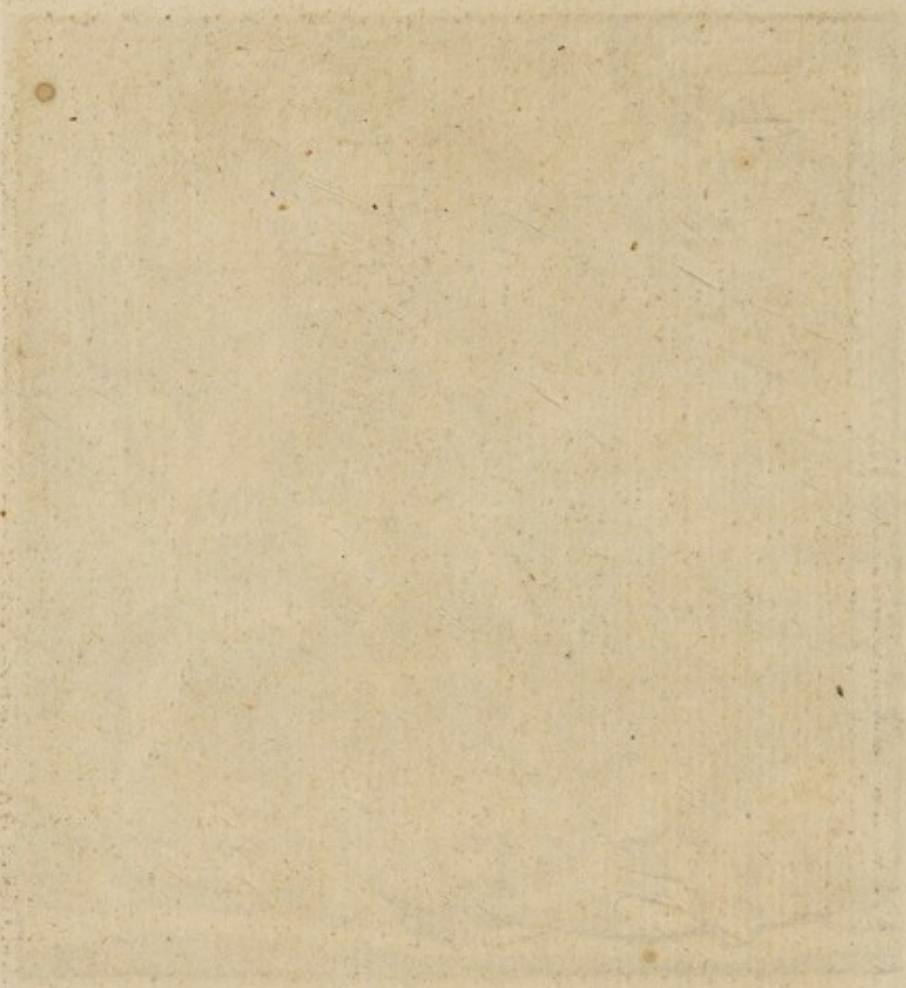

Ik maak gereedschap, of tot zingen
Of andre goede en nutte dingen.
Ik stel de snaaren tot een lied;
Maar zelver zing noch speel ik niet.

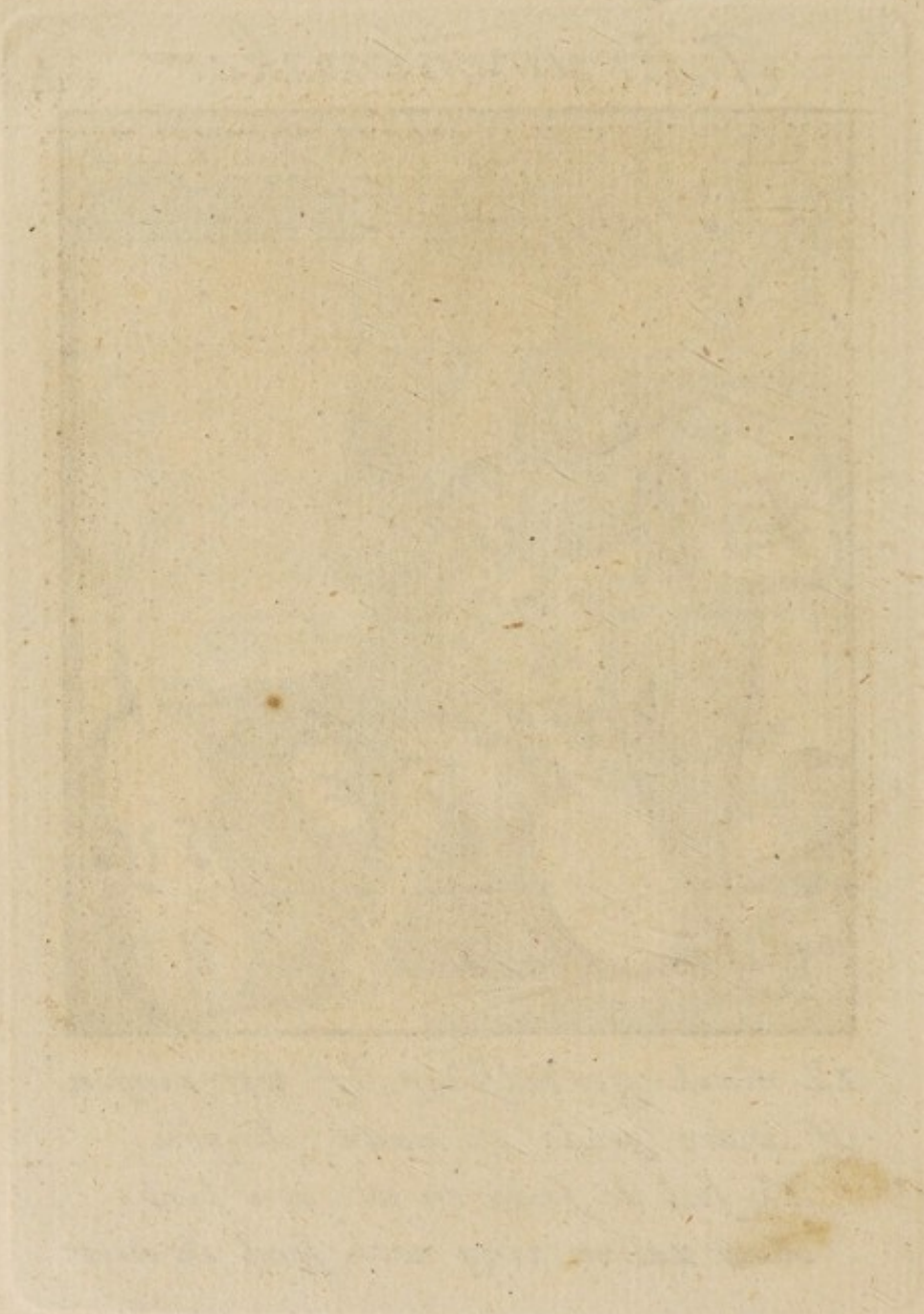

Kaarsemaker. 35

Wanneer de kaarſen zijn ontſteeken
Schijnt ons geen noodig licht te ontbreeken.
Ik maakze van muſkovijſch ſmeer ;
Maar die van inlandſch hebben de eer .

Kammemaker. 36

Om haaren van elkaar te ſcheiden,
Helpt u de kam tot het verſpreiden.
Hy zuivert en verfriſcht zyn hooft
Die zyne lokken dikwyls klooft.

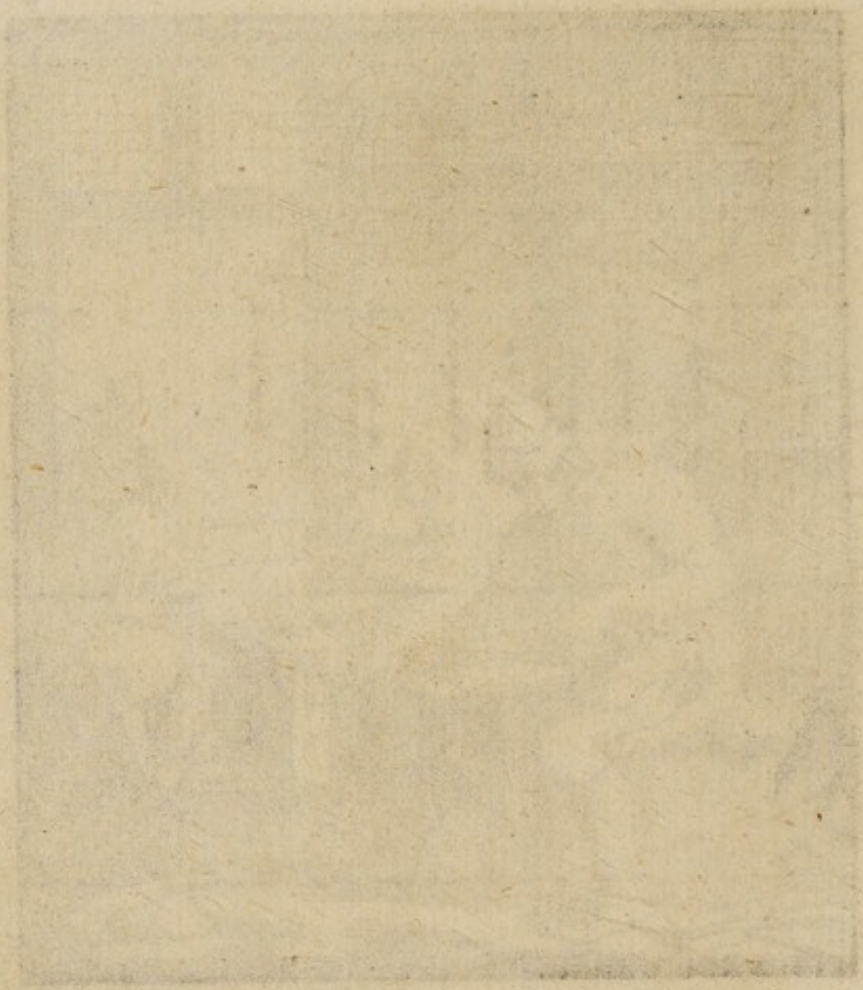

Hebt gij van zij'de oft wollenlaaken
Een kamizool of rok te maaken;
Zoo u de nieuſte zwier bekoort,
Ik zal u dienen zoo 't behoort.

KONING. 38

Een Koning, op zijn troon verheeven,
Heeft magt beveelen uittegeeven;
Maar zelve erkent hy geen gebod
Als 't geen gegeeven werd van God.

Wÿ moeten in het ſlaan volherden,
Zal 't kooper tot een keetel werden.
Men buigt niet licht een harde kwaſt,
't en zÿ men op den hamer paſt.

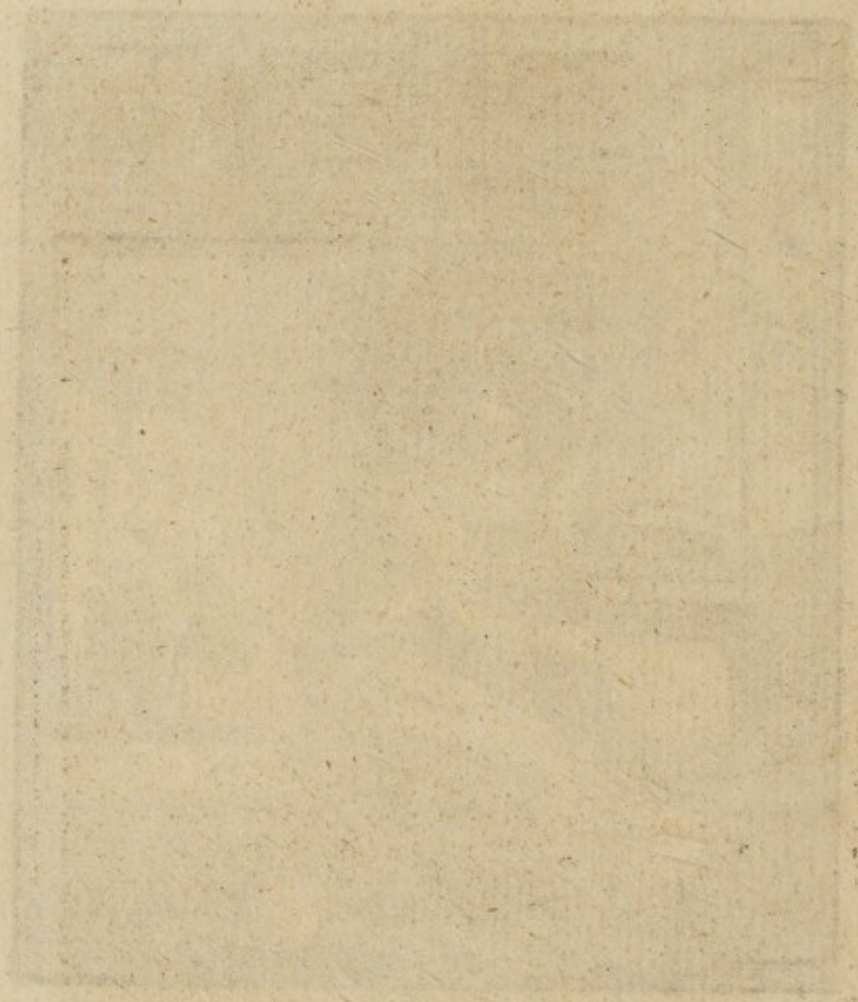

KOOPMAN. 40

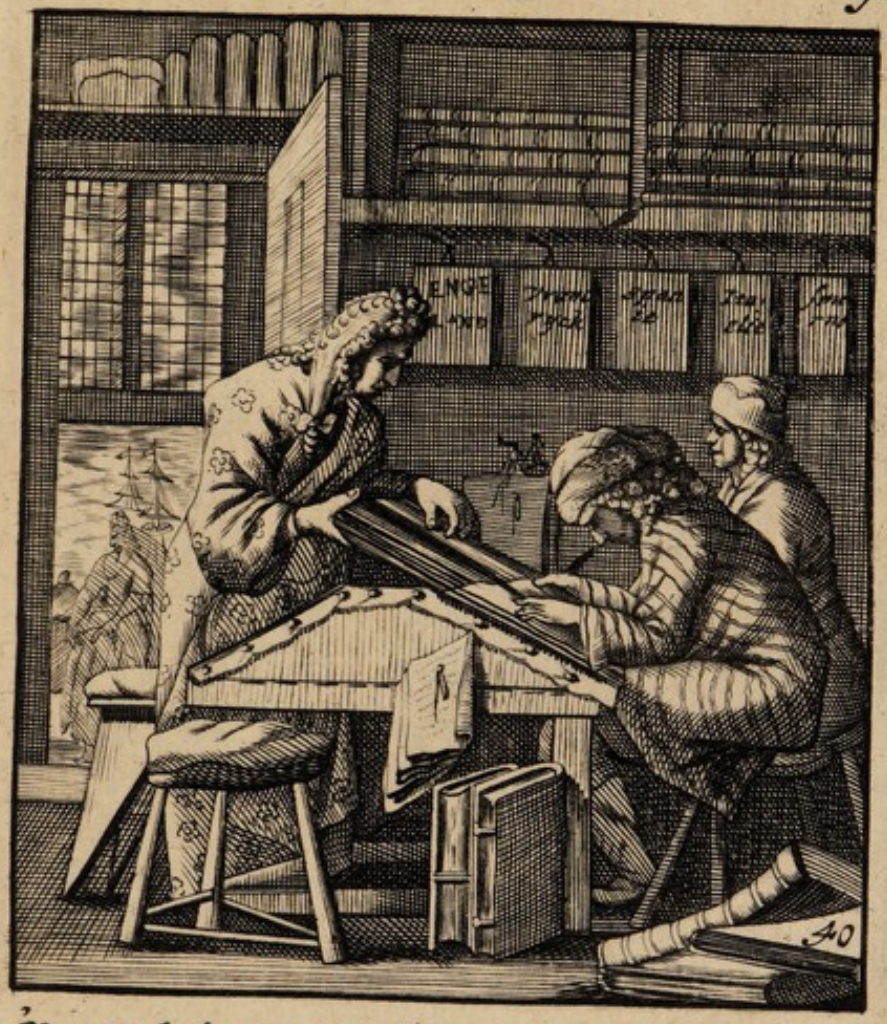

'K zend koopmanschap op west en oosten;
Maar moet mÿ het geval getroosten.
Wanneer 't voor zichtig werd beleid
Verzacht de winst haar werkÿkheid.

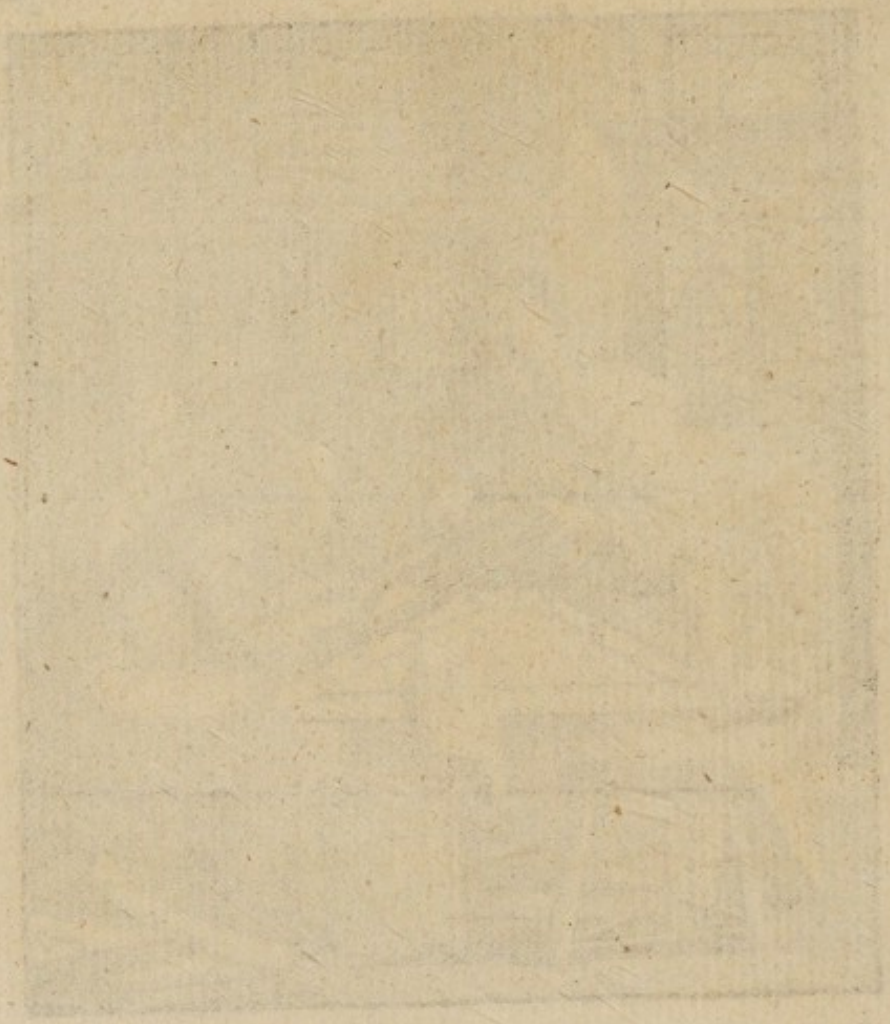

Ik heet een kryygsman, na het kryygen;
Maar wat ik kryg zal ik wel zwyygen,
K oog 'veeltyds op een ryken buit;
Maar 't koomt somwyl op slaagen uit.

Kuiper. 42

Ik kuip de kleene en groote vaaten,
Om't drooge en't vloeiende in te laaten.
Het kuipen is een braave kunst,
Wanneermen heeft der Grooten gunst.

Zoo noodig dient men 't land te bouwen,
Als wÿ met graan zÿn te onderhouwen.
Xoe billik koom ik dan te pas,
Tot winning van dat ſchoon gewaſch.

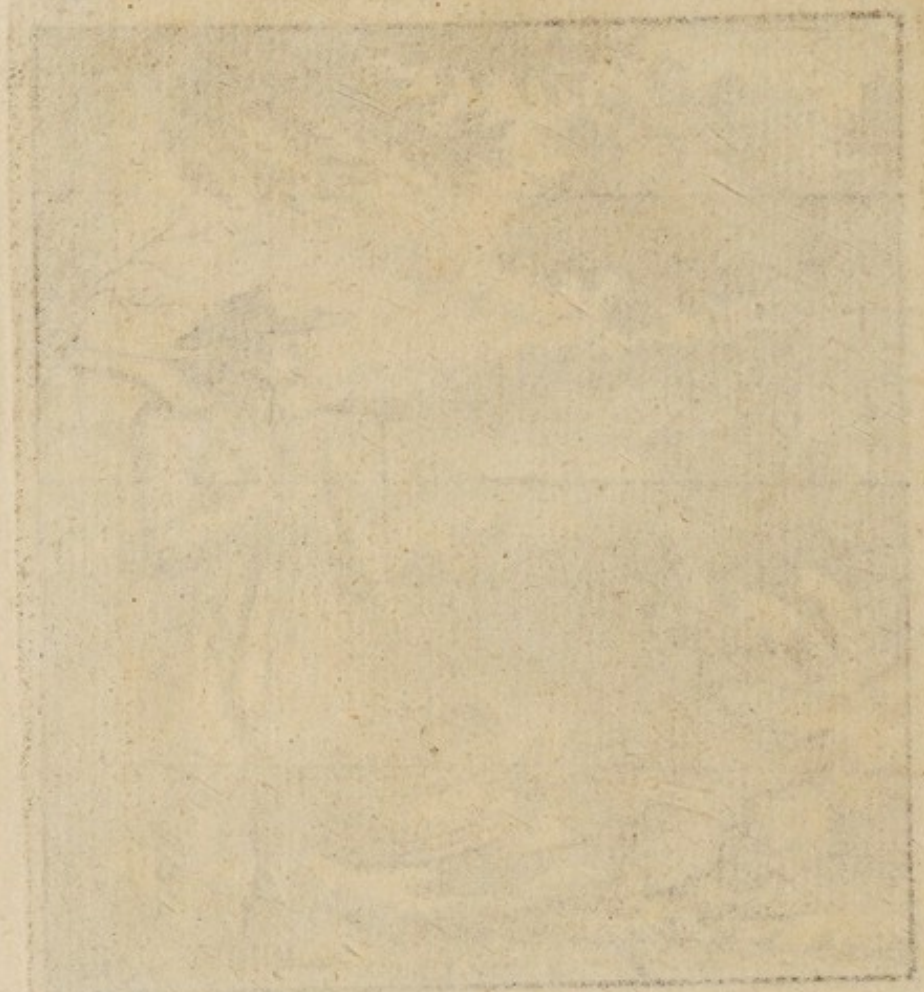

Die 's winters ſtaat bij nacht verleegen
Op afgeſcheiden donkre weegen ;
En wien het hapert aan 't gezicht,
Bedien zich van 't lantaarenlicht.

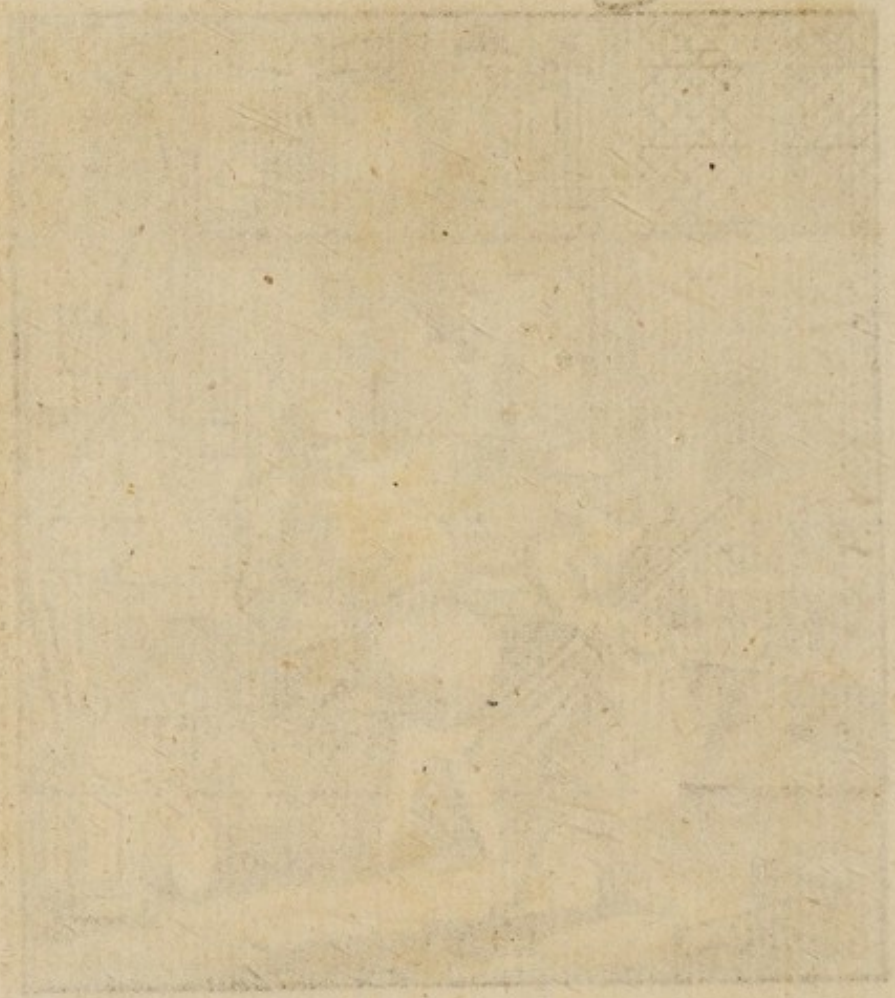

Ben ik tot Leeraar uitgekooren ,
Zoo is 't uw plicht mÿ aantehooren ;
Maar die voor mÿne leſſen vlied ,
Verkieſt mÿ voor zÿn leeraar niet.

Zie hoe 't vernuft zich uit kan breiden!
Om ossehuiden te bereiden,
Maak ik ze, ontbloot van ruigte en haar,
In kalk en eikeschorsen gaar.

'K ontfang mij'n naam van lood te gieten;
Waar van gemak en dienst genieten,
Die gooten maakt, of muuren dekt;
Daar 't water nooit door heenen lekt.

Van oſsehoorens, ſchapen vellen
Kan ik, door zieden, lijm beſtellen.
Niet zoo onzienlijk, van dien aard,
Of werd, met recht, hier toebewaart.

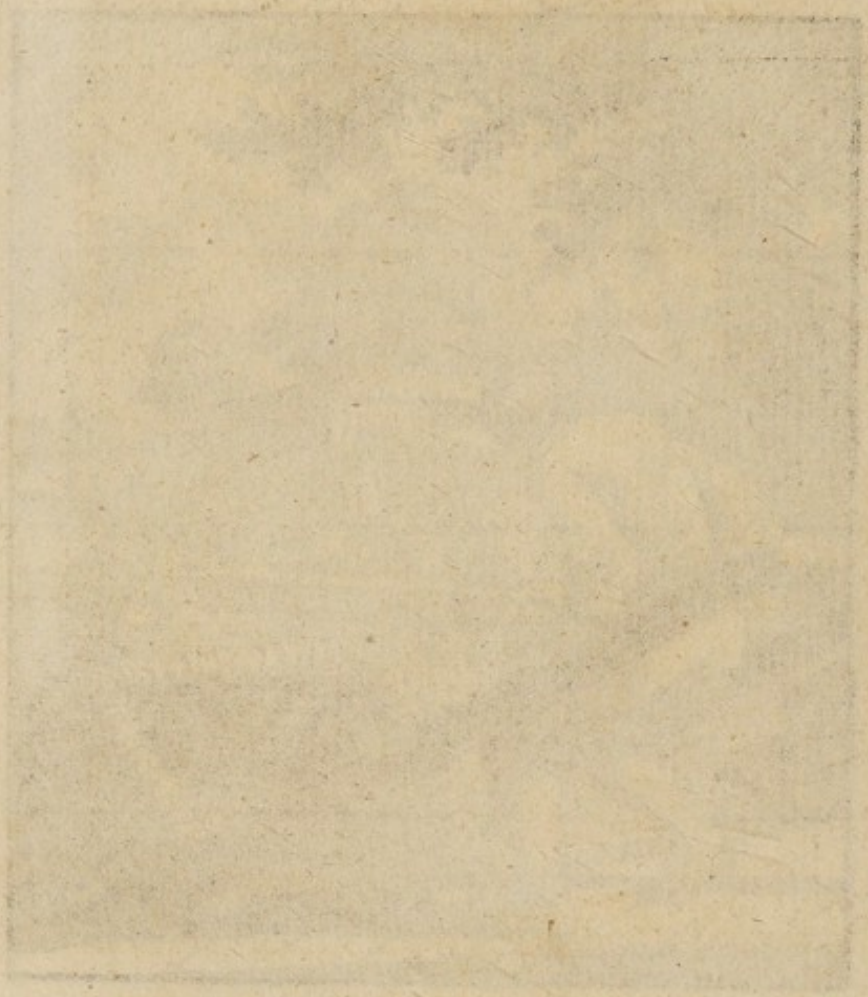

Wie kan die duiſtre vraag verzinnen;
'K ga achterwaarts om meeſt te winnen?
't deed meenig ſmooren in den druk,
Daar van ik brave vruchten pluk.

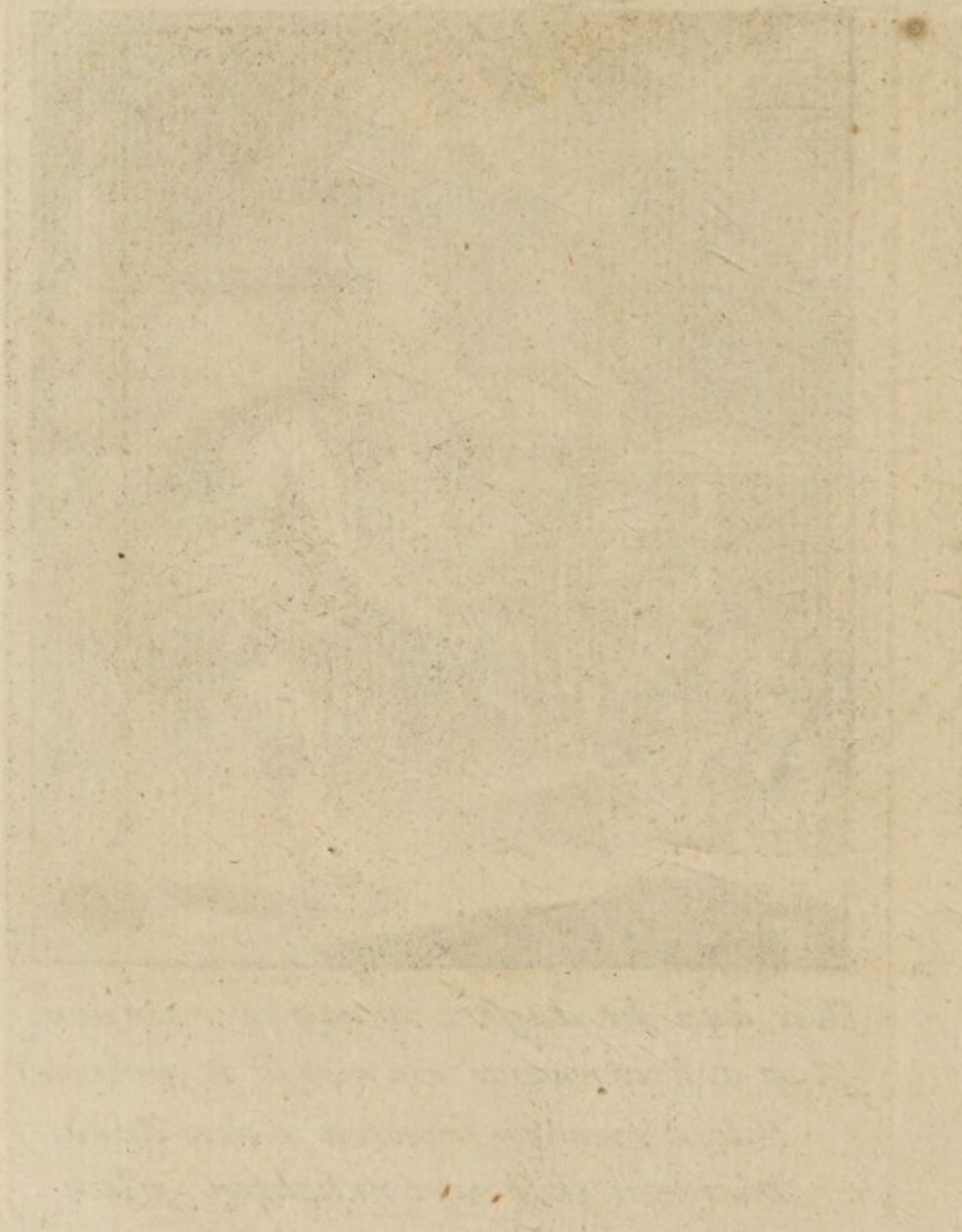

Mandemaker.

Zie wat, door gelukkig vlechten,
Van hout gewasch weet uit te rechten:
Ik maak de manden maatig licht,
Noch dragen ze echter zwaar gewigt.

Messemaker. 51

Wie zou geen meſgebruik beminnen,
Zoo nodig om de ſpys te ontginnen?
Gebruik 't omzichtig met verſtand,
Of anders ſnÿd gÿ in uw hand.

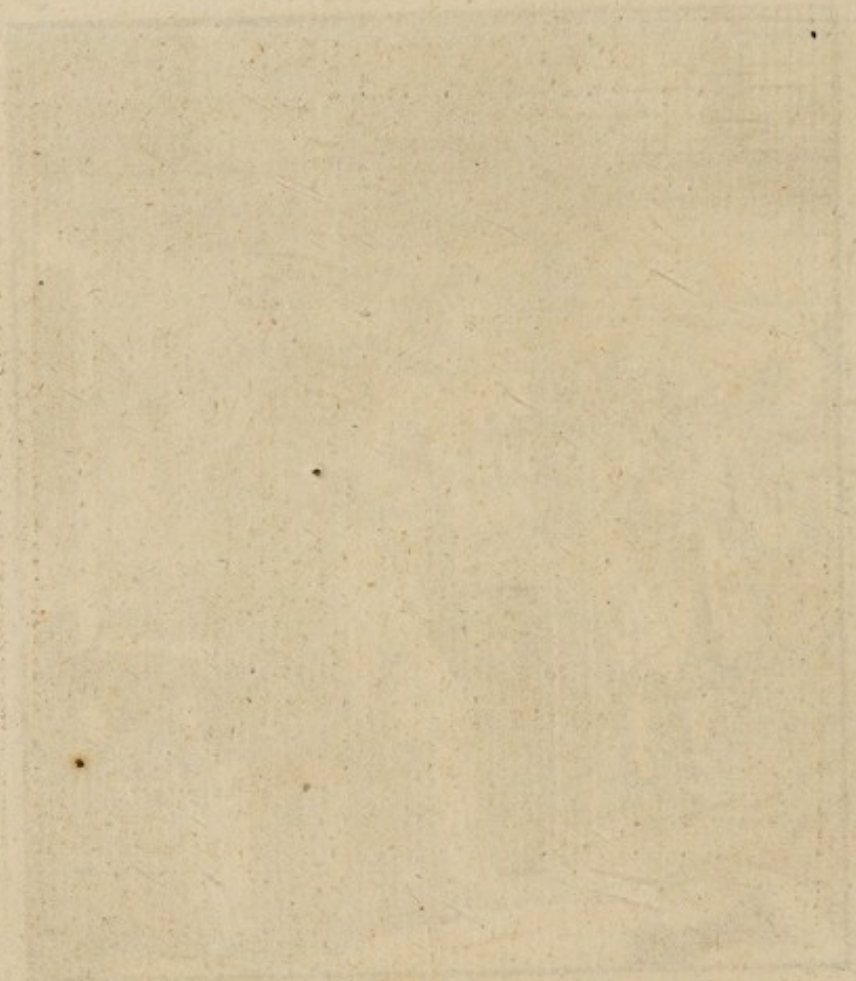

De metzelaar verzorgt de muuren,
Om grijze Jaaren te verduuren:
Hij word van slofheid overtuigt,
Trekt hij een zijmuur op die buigt.

Ik weet de hekken zoo te hangen
Om, tot gebruik, de wind te vangen:
Ik maak hem tot mijn meesterknecht:
Die 't zwaarste werk voor my berecht.

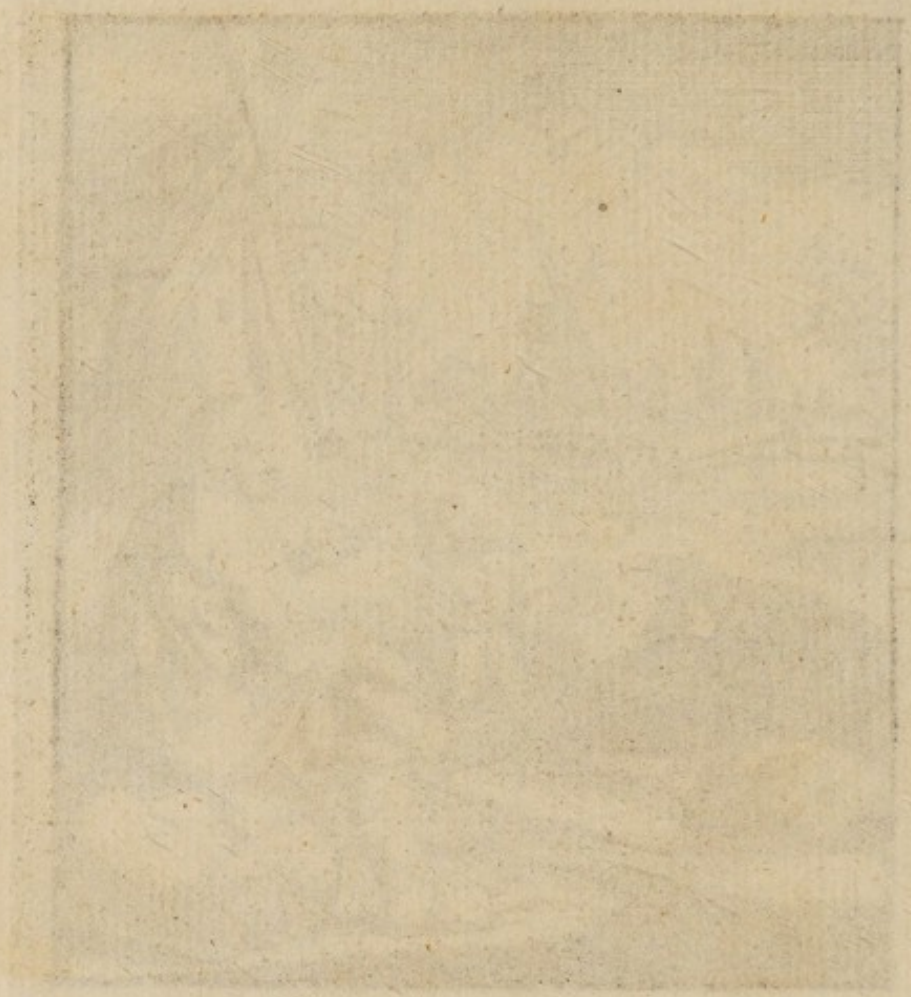

Om van elkandren af te raaken,
Is 't nodig een waardÿ te maaken,
Die overäl mê eevenaart;
Dat 's geld, gemunt en goed verklaart

Muzikant.

De konſt leert uwe ſtem bedwingen
Om na haar reegelmaat te zingen;
Maar hebt gij geen natuur te baat,
Hoe vroeg gij 't zoekt, gij koomt te laat.

Naaldemaker. 56

De naalde, ſcherp van punt geſleepen,
Voorzichtig bij het oog gegreepen,
Vind zijn gebruiken met een draad,
Waar in zijn dienſtbaarheid beſtaat.

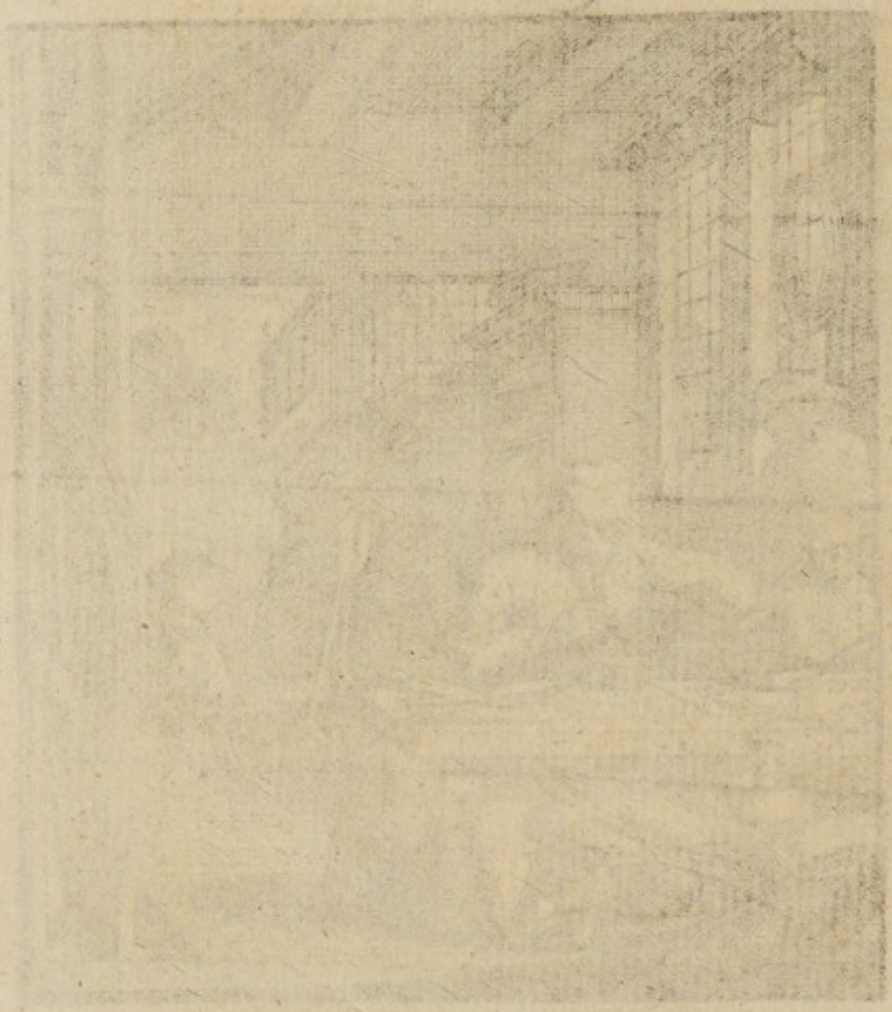

Van lÿn of koolzaad, hardgeſlaagen,
Koomt eli voort, tot elks behaagen,
Dat voedzel aan de lamp verſtrekt,
Die, in het duiſter, 't licht ontdekt.

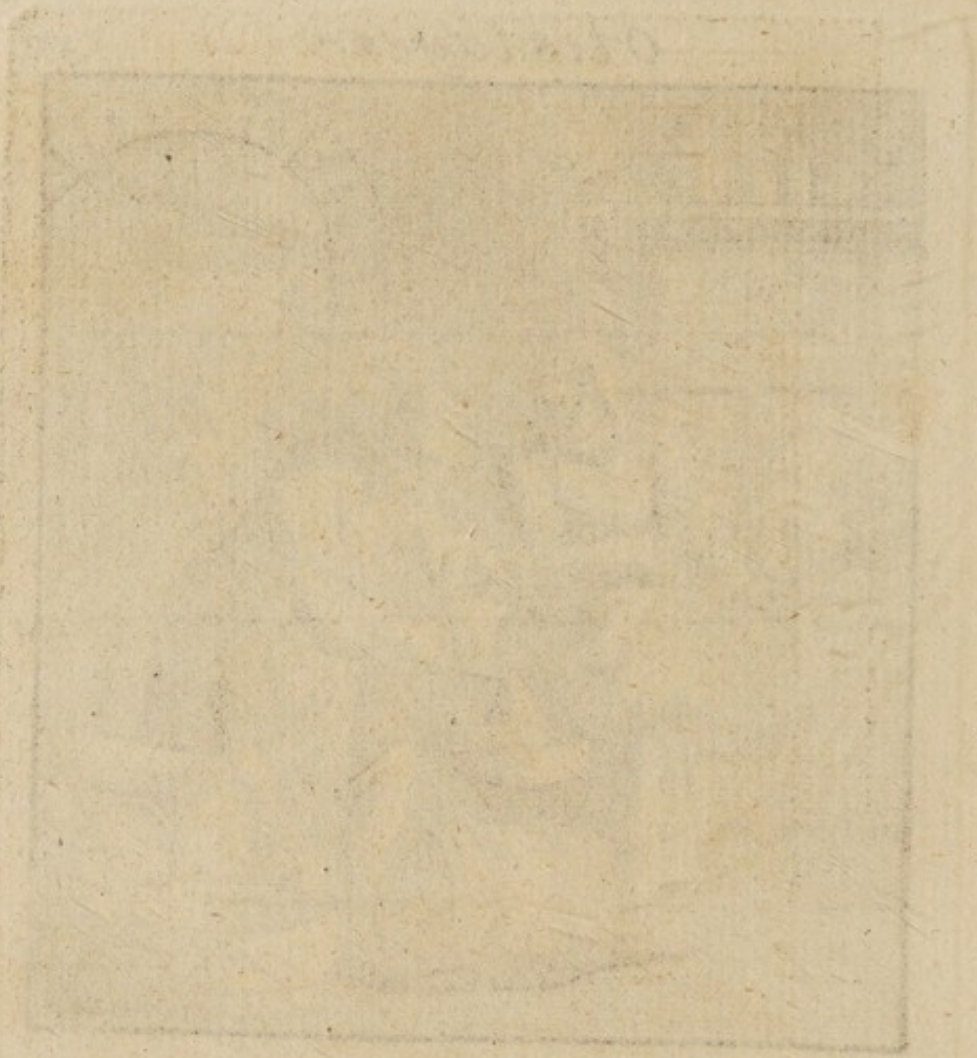

Myn uurwerk, konstig uitgevonden,
En, na behooren, opgewonden,
Wyst u, het zy by dage of nacht;
De juiste stond, waarön gy wacht.

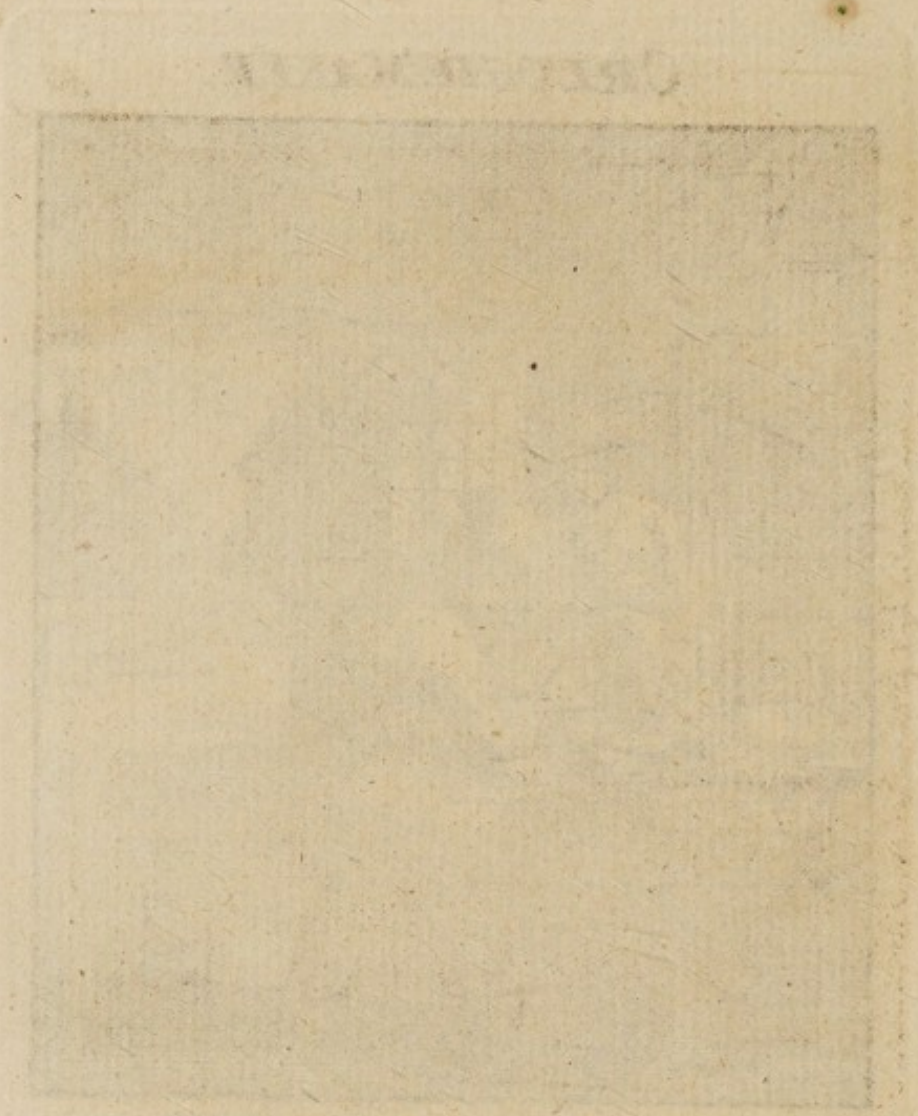

Uit afgesleeten linnendoeken,
Hier op te koopen, daar te zoeken:
Gewaschen en tot pap gebragt;
Verschijnt papier, zoo waardgeacht.

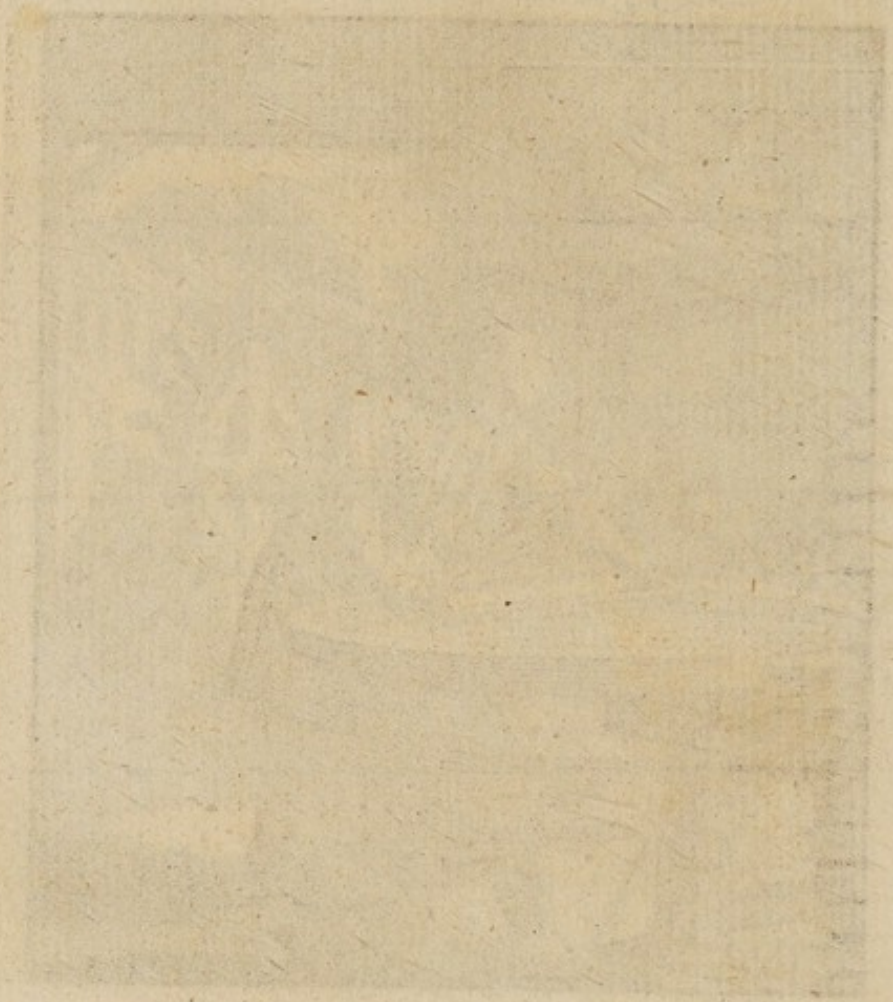

Pasteibakker. 60

Gepeepert ossche vlees, door reegen
Met kalfsvet, in azÿn geleegen;
Gebakken in een bruine korst,
Bereid een spoorslag aan den dorst.

Die 't eigen haar niet kan gebruiken,
Bedient zich billik van paruiken;
Maar of natuur de haarlok geeft,
Wat is 't, als zij geen krullen heeft.

Om paarlen aan een ſnoer te rijgen,
Moet elk zijn opening verkrijgen:
Ik breng, uit inzicht van gewin,
Daar weederzijdſche gaatjes in.

Het kan myÿ na myÿn wenſch gelukken
De koopre plaat ſchoon af te drukken,
Indien myÿ 't ſtryÿken niet verveelt,
Aan welkens yÿver 't veeltÿds ſcheelt.

Die mij haar teikeningen geeven,
Vertoon ik ze, in de konst bedreeven,
Of na romeinsche trek en zwier,
Of als laris, op schoon papier.

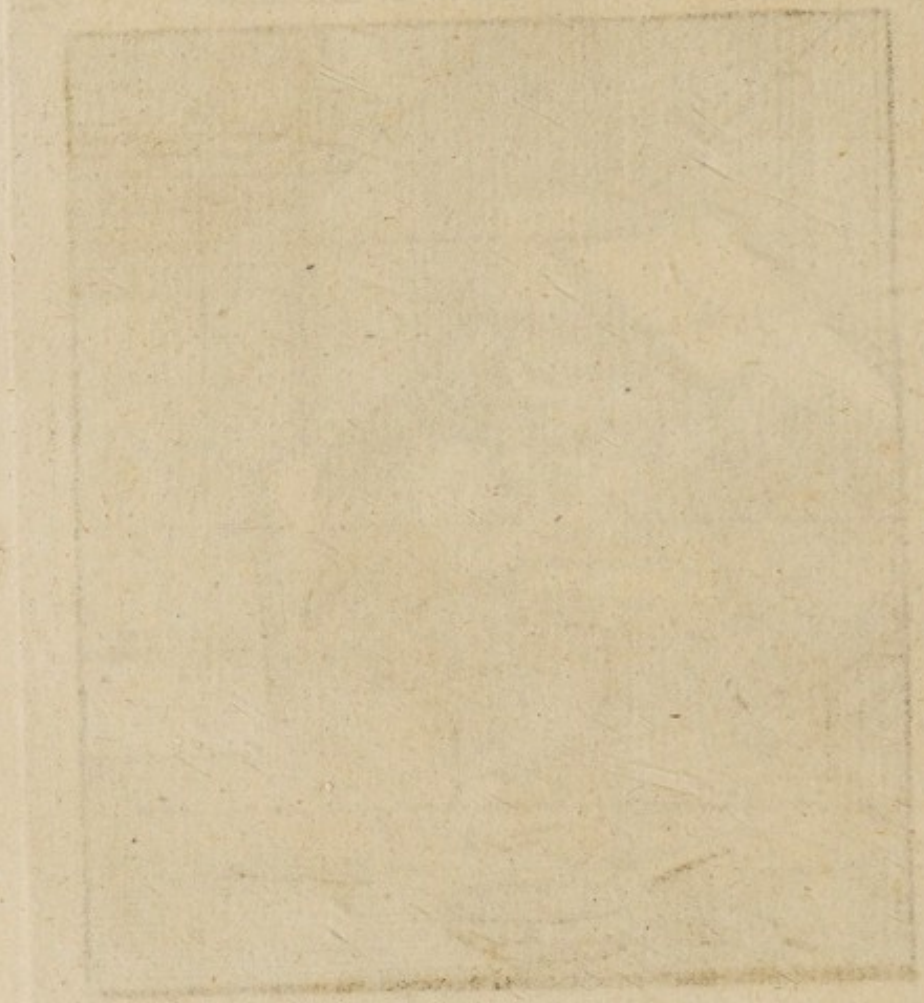

Pompemaker.

Myn ambacht is met recht te pryzen:
Die 't reegenwaater op doe ryzen,
't geen van natuuren valt om laag.
De keuken maagden zien my graag.

Ik bak uit klei, uit zuiver aarde,
Een vat van meer of minder waarde.
Het breekt veel eerder dan 't verslyt:
Zoo sneuvelt alles door de tyd.

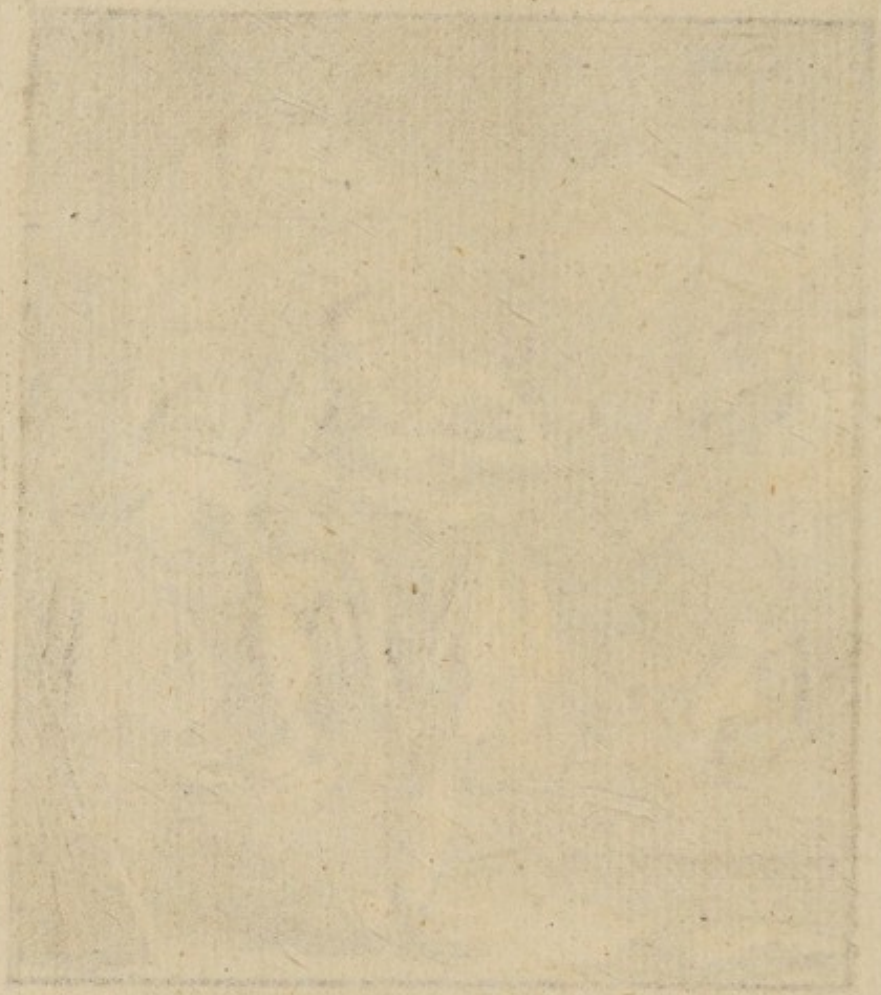

Ik ſchei de kwik in twee geslachten ;
In goede en kwade , om zich te wachten .
In zoet , en in verteerend vuur ,
En dwing haar vluchtige natuur .

't Schÿnt raadzaam om bÿ wintertÿden,
Op ſchaatzen vaardig voort te rÿden.
Ik maakze van het ligtſte hout,
Waaröp men veilig zich vertrouwt.

Om onbezorgt de woeste baaren
Met scheepen heen en weer te vaaren;
Bouw ik ze dicht, getrou en vast,
Ten dienste van haar zwaaren last.

Om mijn gedachten uit te drukken,
Vertoon ik ze in mijn schilder stukken.
De schilderkunst staat yder vrij
Te noemen stomme yoëzij.

Om 't ſcherp met minder vrees te ontmoeten,
Maak ik de ſchoenen voor uw voeten,
Bekwaam om ruſtig onvermoeit,
Uw weg te treeden, braaf geſchoet.

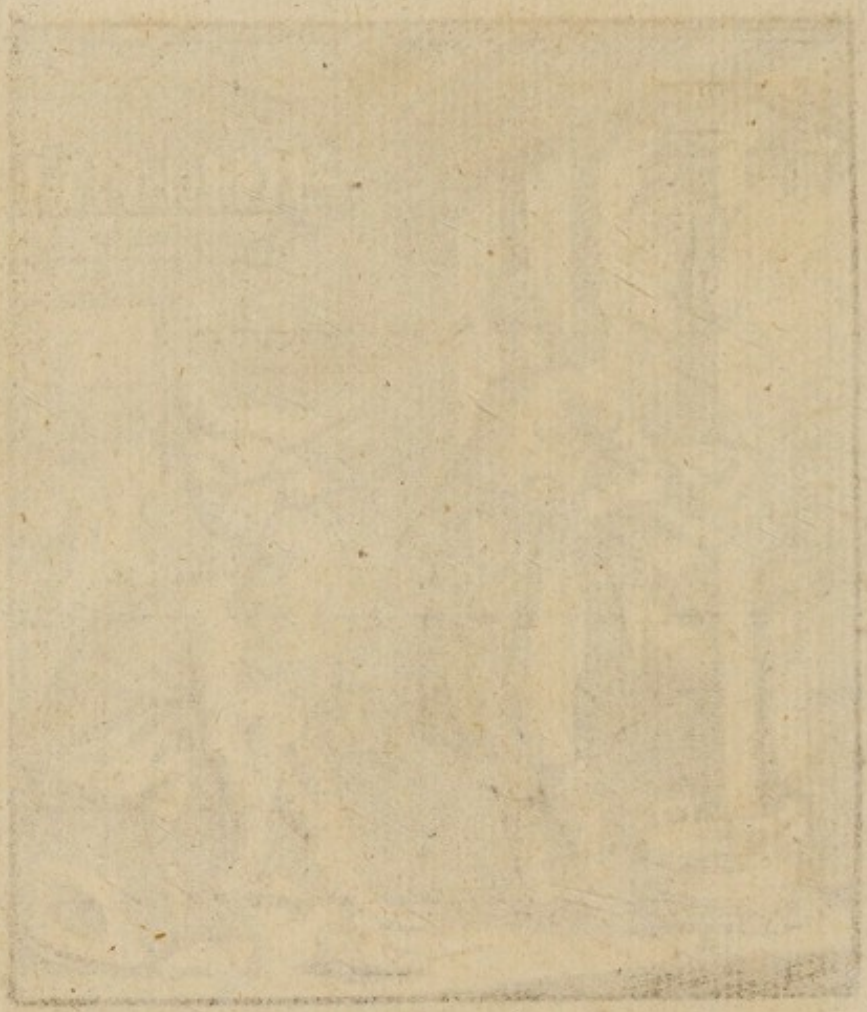

Een kas, bÿ de oude een ſchrÿn geheeten,
Heeft deezen naam nu lang vergeeten,
Men zie in 't kistemakers pand,
Verſcheide werken van mÿn hand.

't Geen pleeg een morſich Zwÿn te dragen,
Gebruik ik nu om ſchoon te vagen:
Ia maak mÿn ſchuÿerwerk bepekt,
En reinig 't kleed, van ſtof bevlekt.

De vleeshal ſtaat bÿ beurten oopen,
Om uw gerief van vleeſch te koopen:
Soo u een ſchaapenbout bekoort,
Gebruik ze veilig op mÿn woord.

Om steen te plaatzen, tot genoegen,
Moet haar de beitel zamenvoegen;
Dat elk, gelyk en wel gepaart,
Met zyn gebuur steen eevenaart

Wie zal mijn arbeid niet beklaagen,
Die heel dagh zit steen te zaagen?
Indien men bij verandring leeft,
Hoe vaar ik, die ze nimmer heeft?

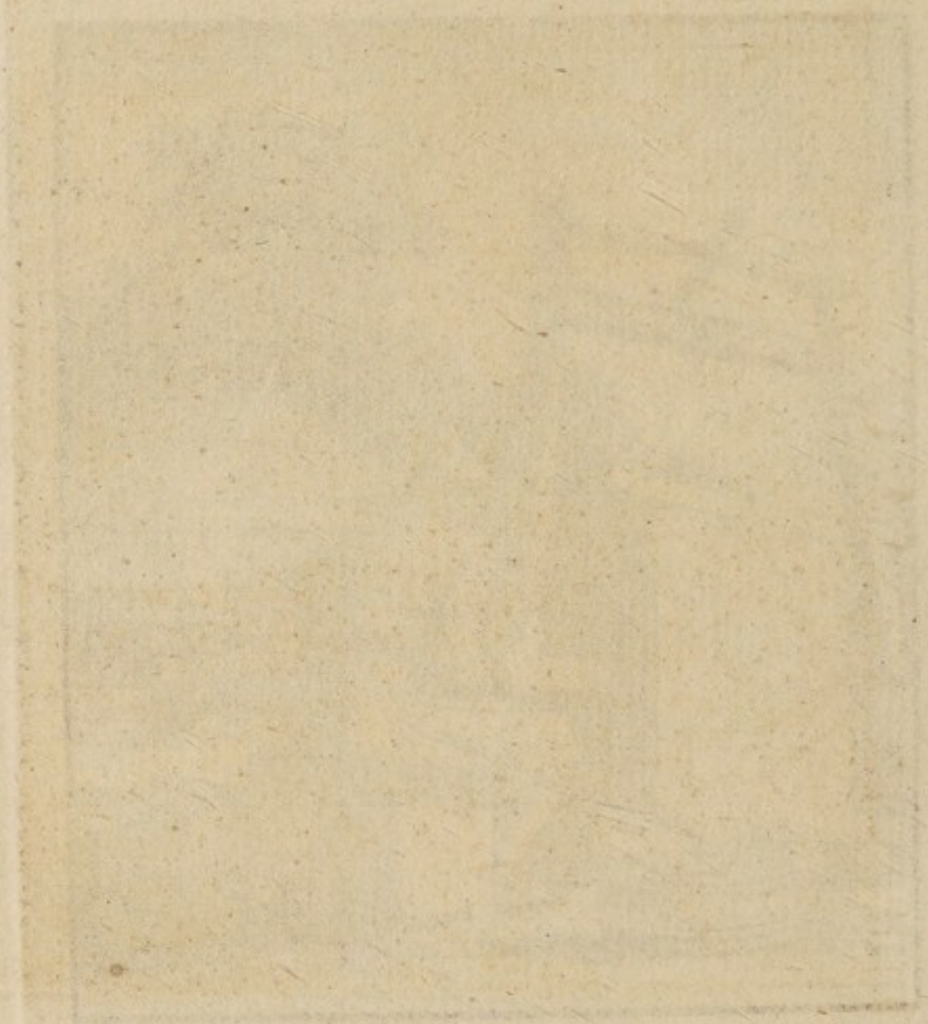

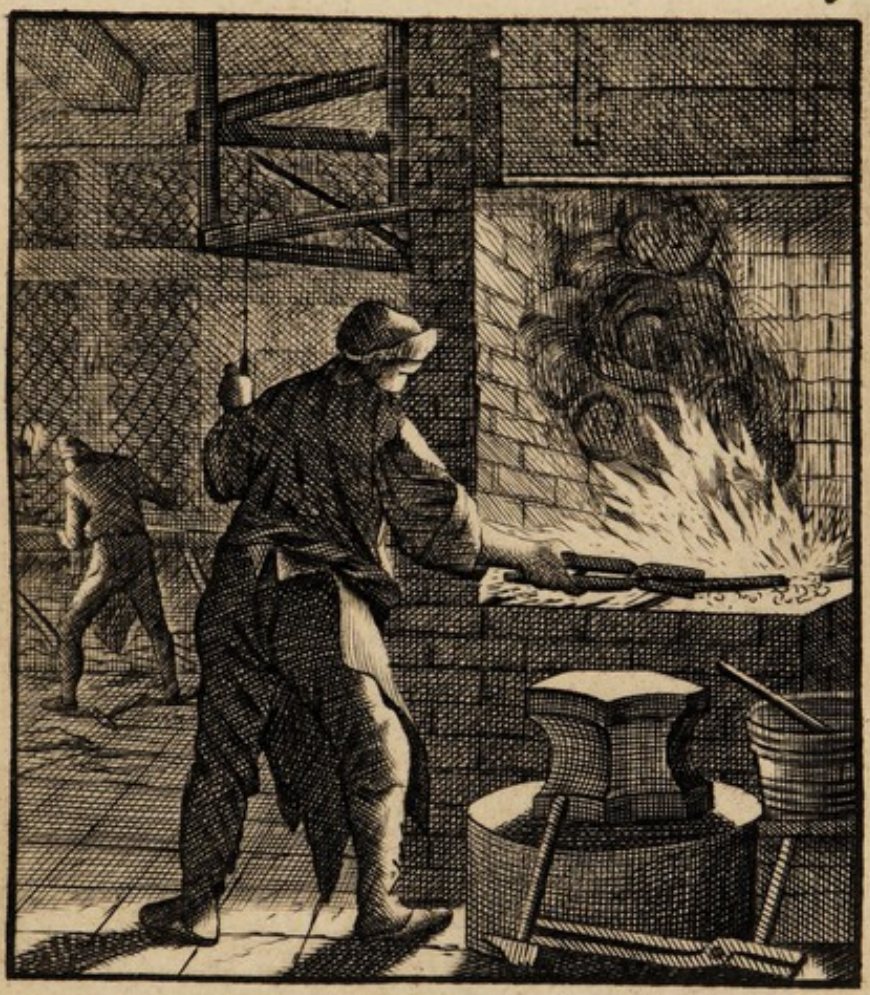

Mijn werk is nut, en 't-ſteunt op reeden.
Wie dient zich niet van 't werk der ſmeeden?
Al reiſtge aan 's weerelds uitterſte as,
De Smit koomt overäl te pas.

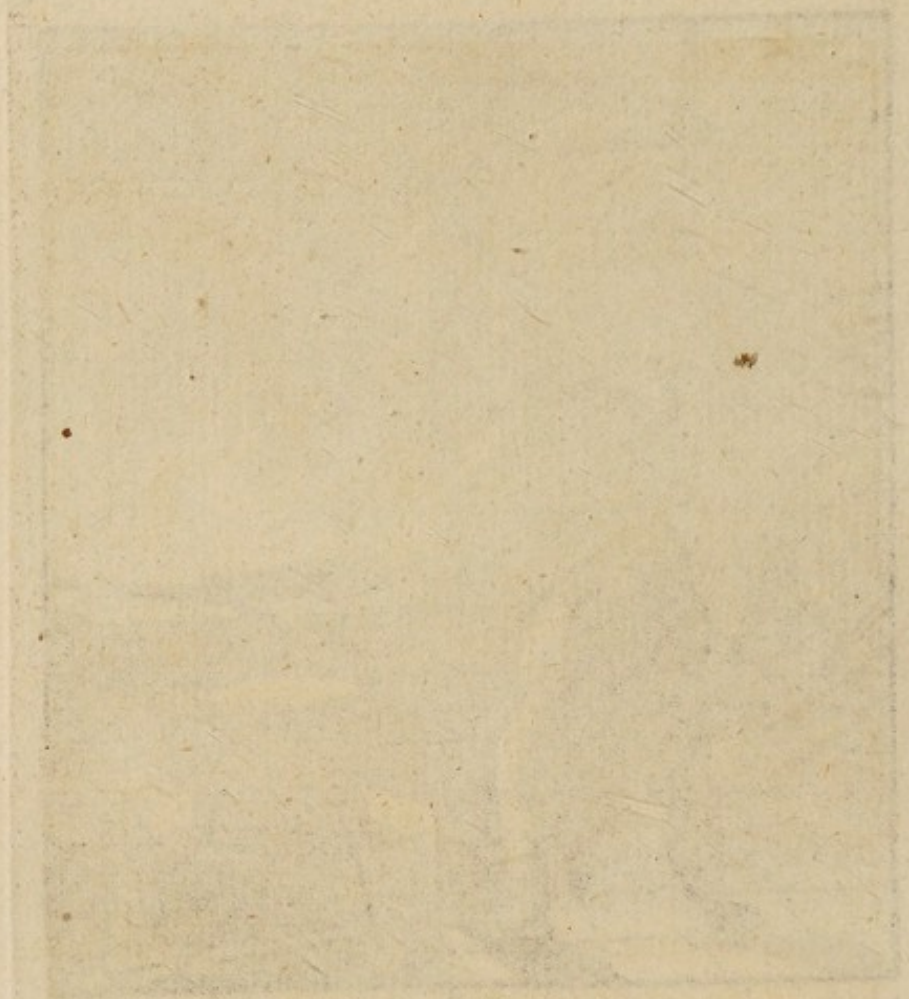

Men moet een grondbeginzel leggen,
Dat lyd vooräl geen teegen zeggen:
De schrijf- en syffer konst wind veld,
Daar 't wel met leezen is gestelt.

Een Spel gaat veelwerf door de handen;
Nu overleg eens mans verſtanden,
Hoe kom gij met uw reekning uit,
Die twintig koopt om eenen duit?

Veneetië beſchikt de glaazen
Tot Spiegels, groot of kleen geblaazen:
Waarin de foeli 't voorwerp wÿst,
Die 'k wÿder opſchik door de lÿſt.

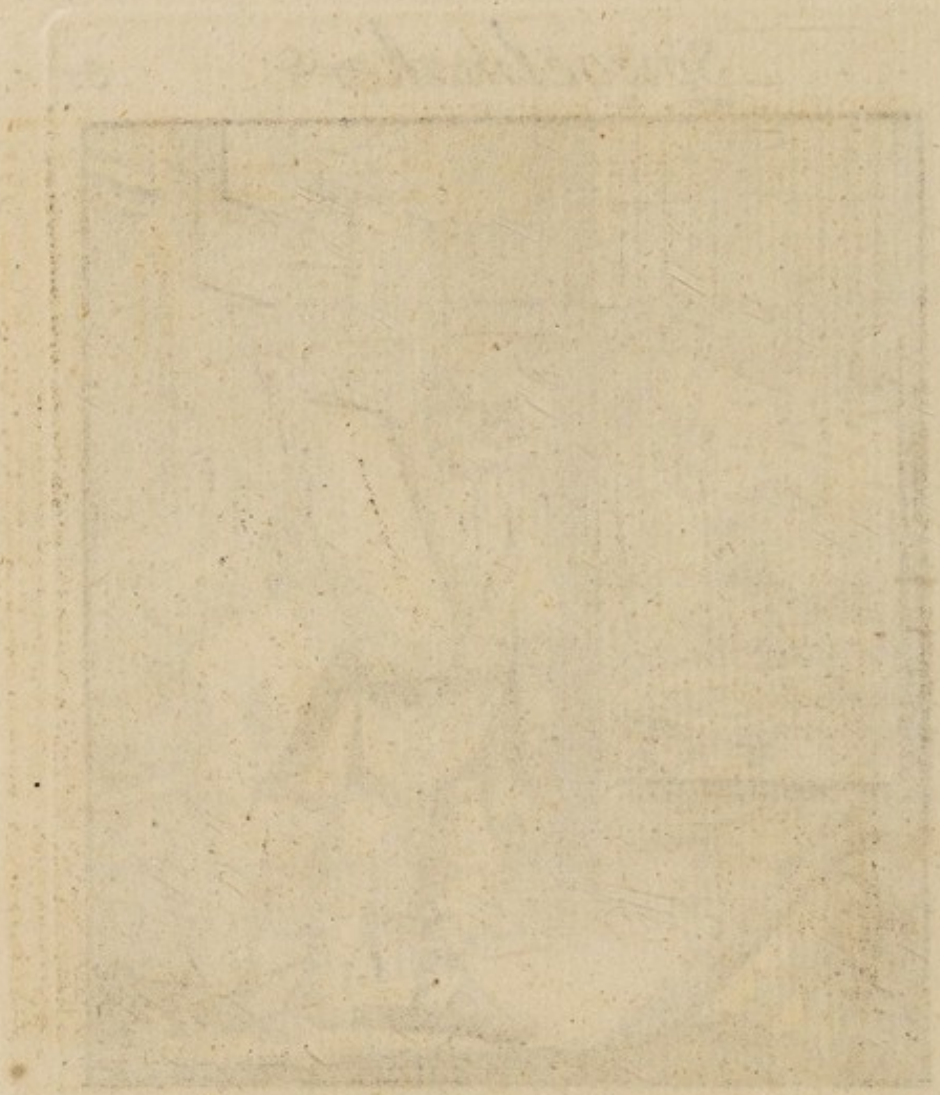

Een bankje kon ons noch gerieven;
Maar Stoelen hebben de oudste brieven.
Men zit gemakkelyk en zacht,
Een voordeel 't geen men meest betracht

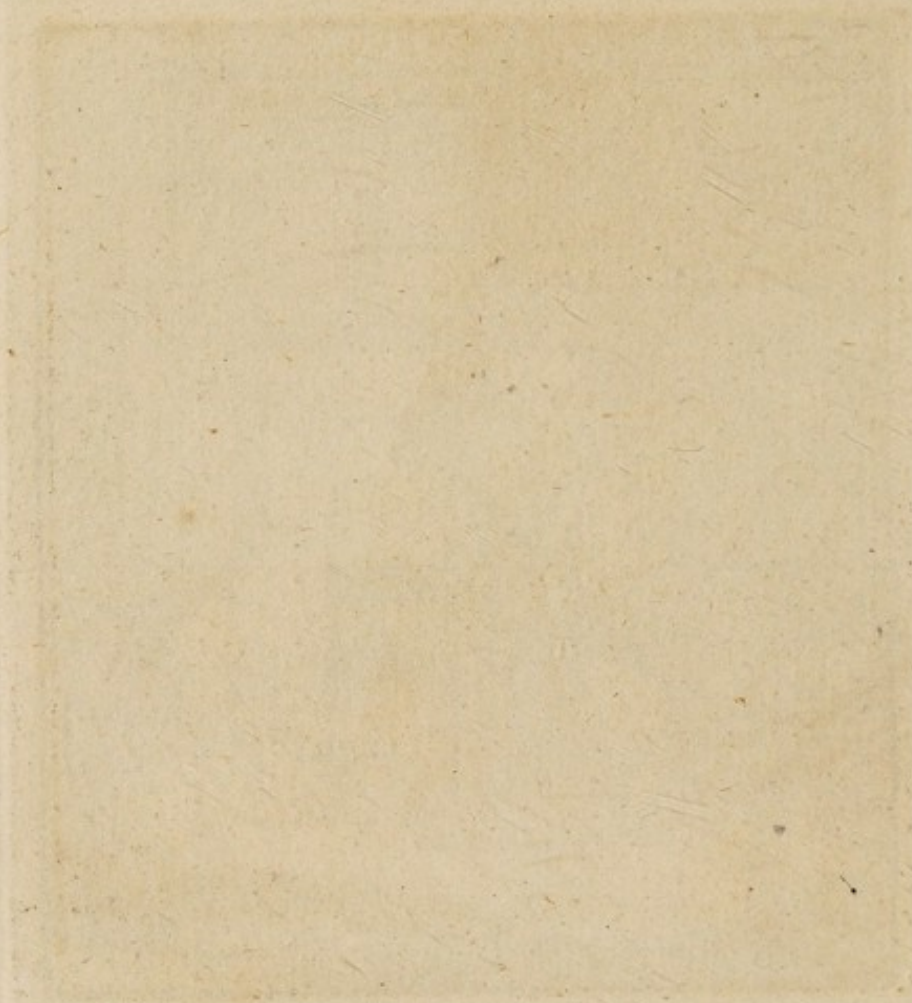

Suikerbakker.

De bruine Suiker, opgezooden,
Gezuiwert en gemaakt tot brooden;
Verandert van haar zwarten staat,
In rein en hagelwit gewaad.

Van mÿne konſt valt veel te roemen,
Die beelden ſchep en keur van bloemen,
Van Saai en zÿde geſchakeert;
Waarmê des konings zaal braveert.

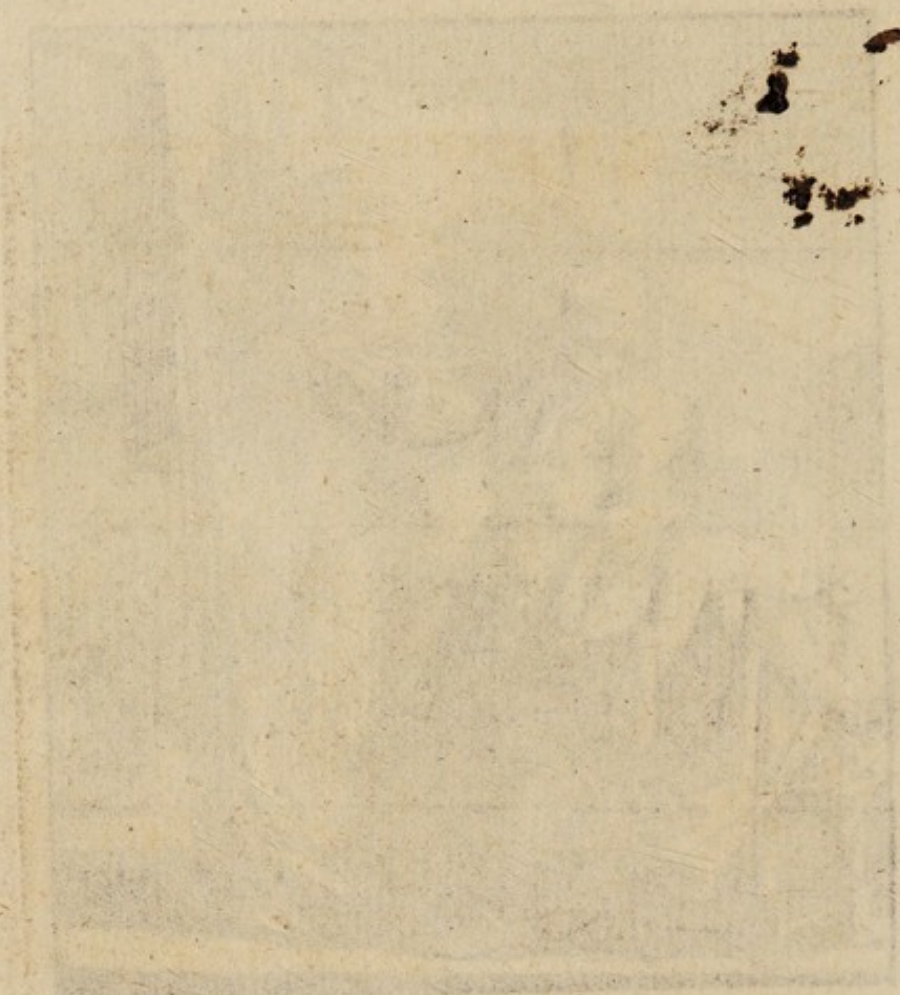

Myn tichelambacht kan verstrekken,
Om slechte muuren te bedekken;
Of tot gemak of zinlykheid,
Na dat het werk werd aangeleid.

Wie kan 't's noodigers betwonen
Als huizen om daar in te woonen?
Maar weelde en luft heeft voordgebragt,
Dat oorbaar worftelt met de pracht.

Wie kan een tinnen leepel miſsen
Of ſchootel, om in op te diſsen?
't Valt dienſtig, net en kleen van prÿs.
Ik maak ze op aller hande wÿsz.

Het veen, gebaggert uit de slooten,
Getreeden en gesneên aan mooten,
Op 't veld gedroogt en in de schuur,
Geeft aan den haart een dienstig vuur

De visschen werden meest bedroogen.
Het lekker aas ſpeelt voor hun oogen;
Maar onder 't aas verſchuilt bedrogg.
Zoo gaat het in de weerelt noch

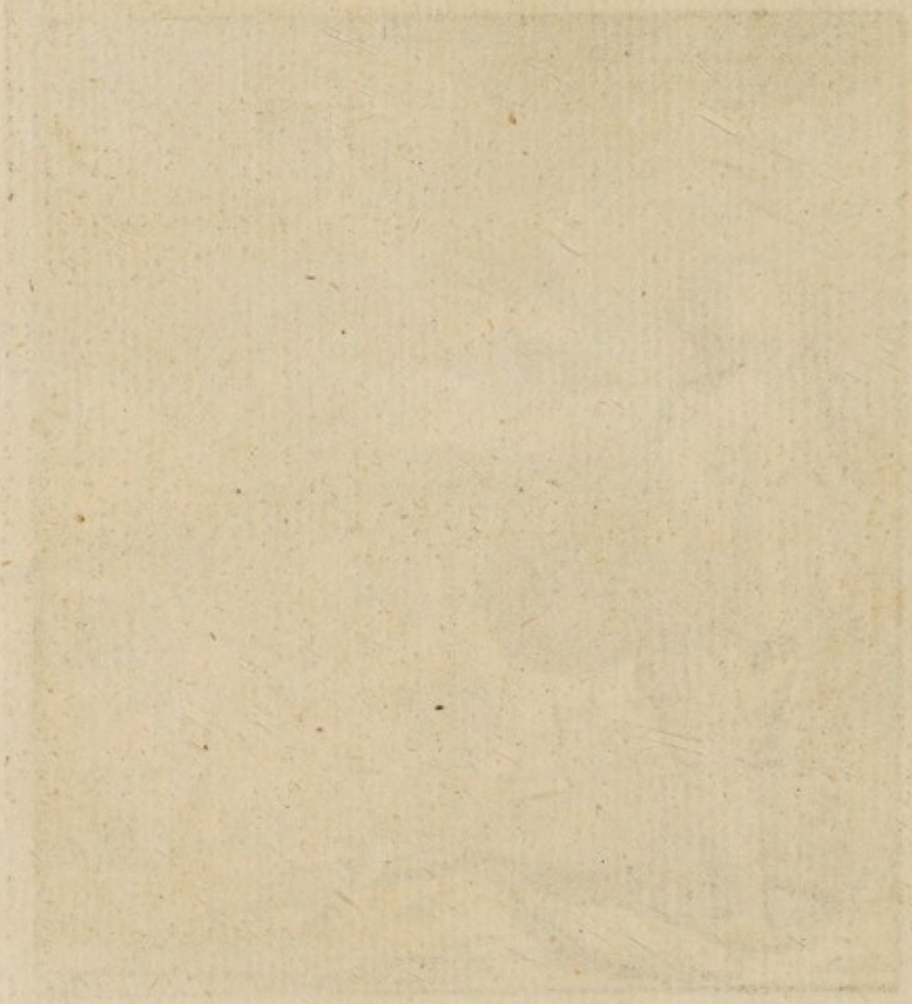

Zie wat de luſt heeft uit-gekoozen!
Nu verf ik kleuren na de roozen,
Dan na 't lavendel, geel of groen:
Die houden ſtand in elk ſaizoen.

Wagenmaker

Het noodig werk van waagenmaaken,
Kan nimmer in 't vergeetboek raaken:
Zoo lang men oude en zwakke vind
Blijft waagenmaakers werk bemind.

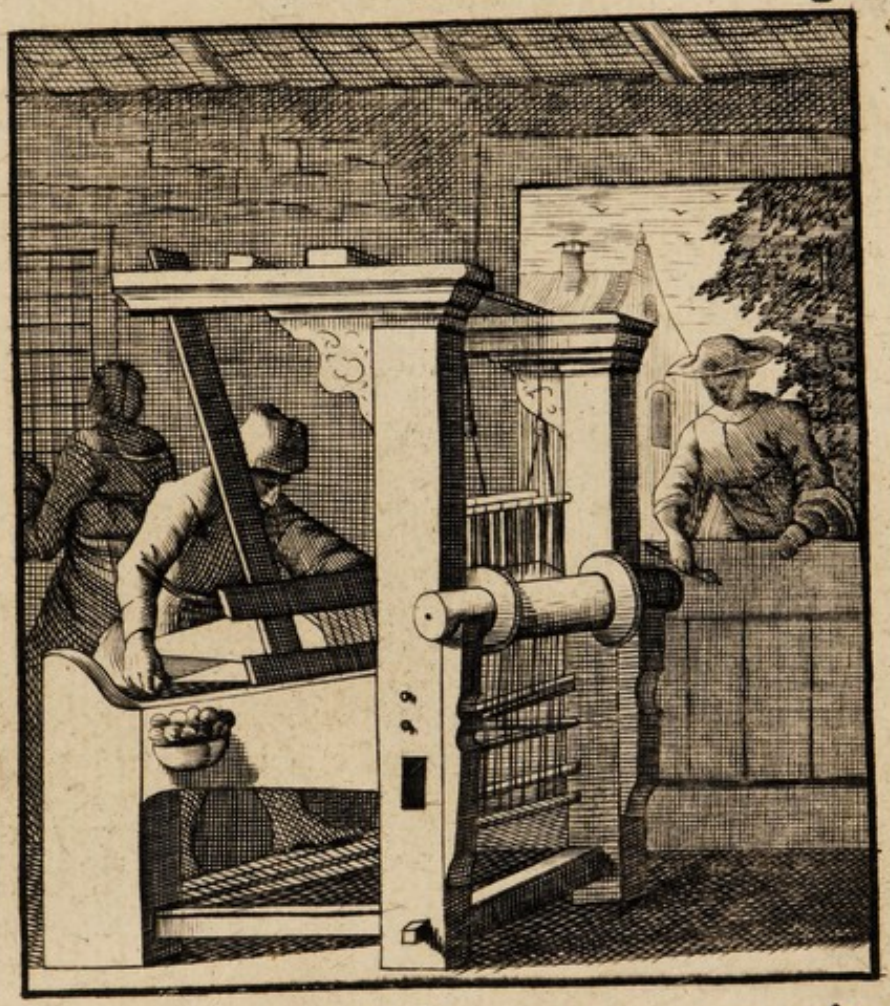

Al is mijn ambacht groot van waarden,
't Heeft weinig achting op der aarden:
Doch die geboren werd, of ſterft,
Gemeenlijk mijnen dienſt verwerft.

Wolbereider.

Om wol tot voordeel te bereiden,
Is 't nodig die vanëen te scheiden:
Het fijn bij fijn en grof bij grof;
Zoo werd het welbereide stof.

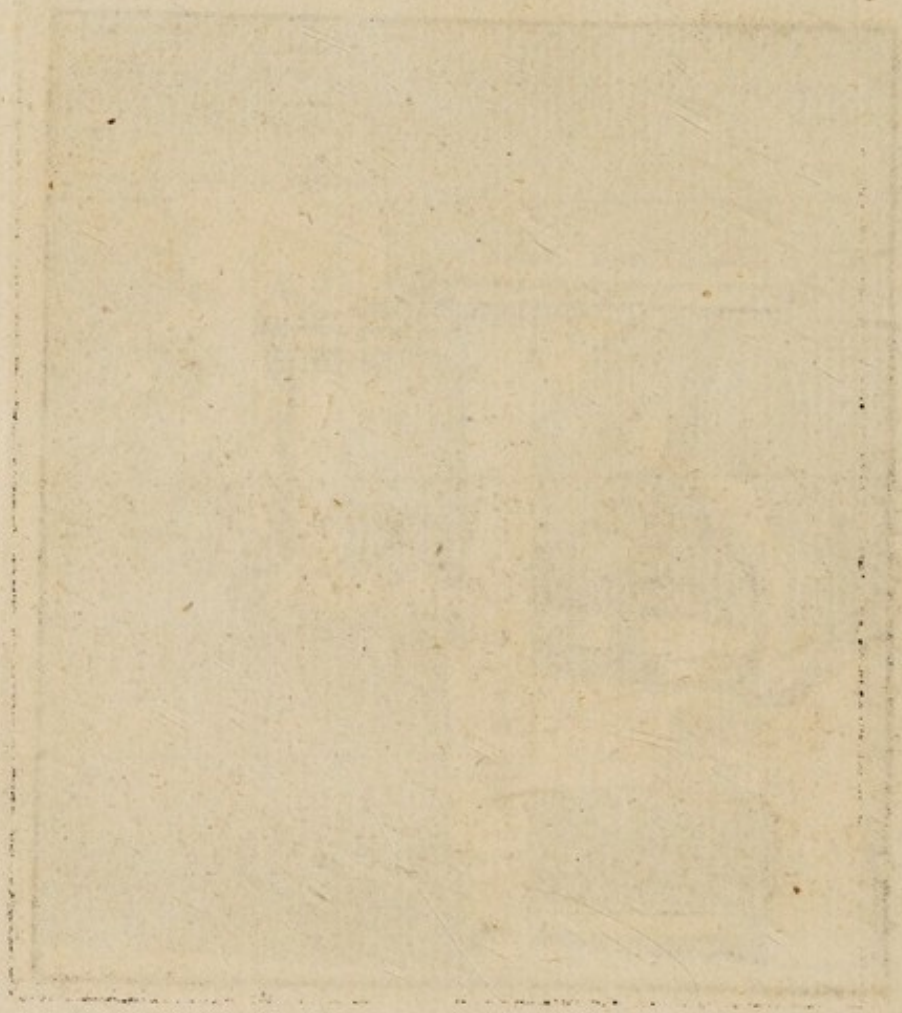

Zaalmaker.

Om met gemak te paard te raaken
Is uitgevonden 't zaadelmaaken:
Men zit gevoechelyk en vast,
En 't draaven strekt tot minder last.

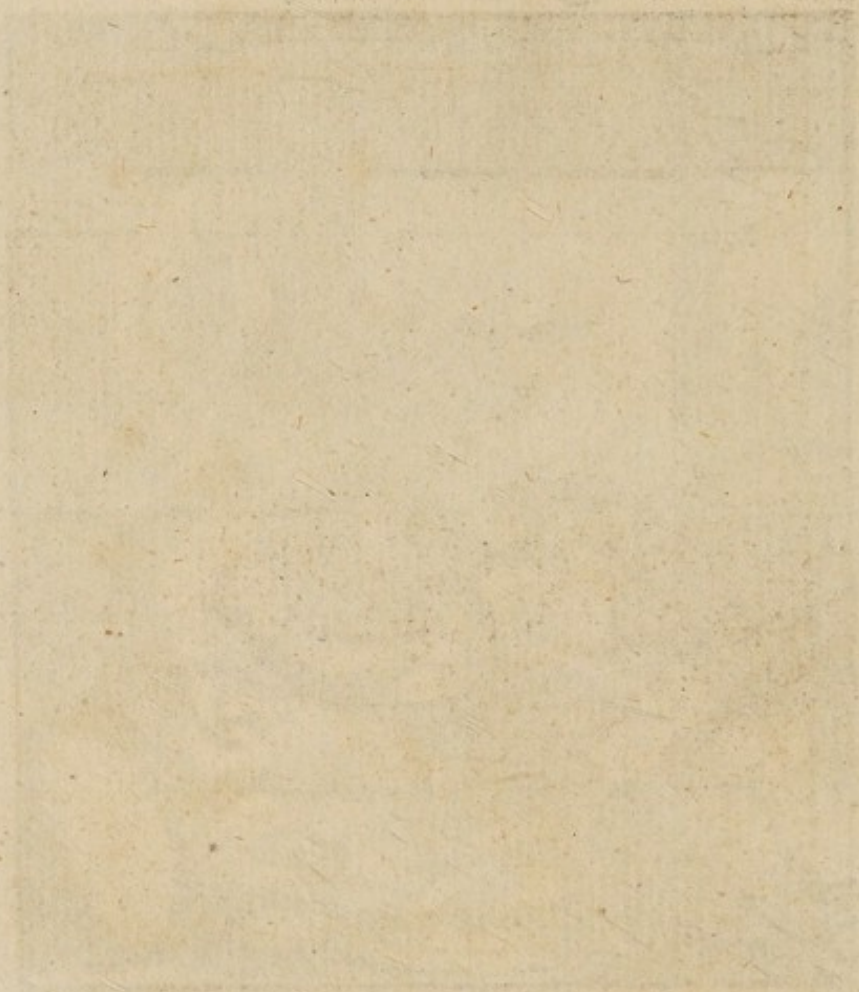

De zee, zoo dienstig om te bouwen,
Werd, door de scheepvaart, ondorhouwen.
De Zeeman brengt die 't noodig heeft;
En haalt weêr 't geen hem voordeel geeft.

Om 't goede en 't beſt van een te ſchiften,
Dient u 't gebruik van mijne ziften
Werktuigen van zeer groot belang,
Al ſtaan zij in een laagen rang.

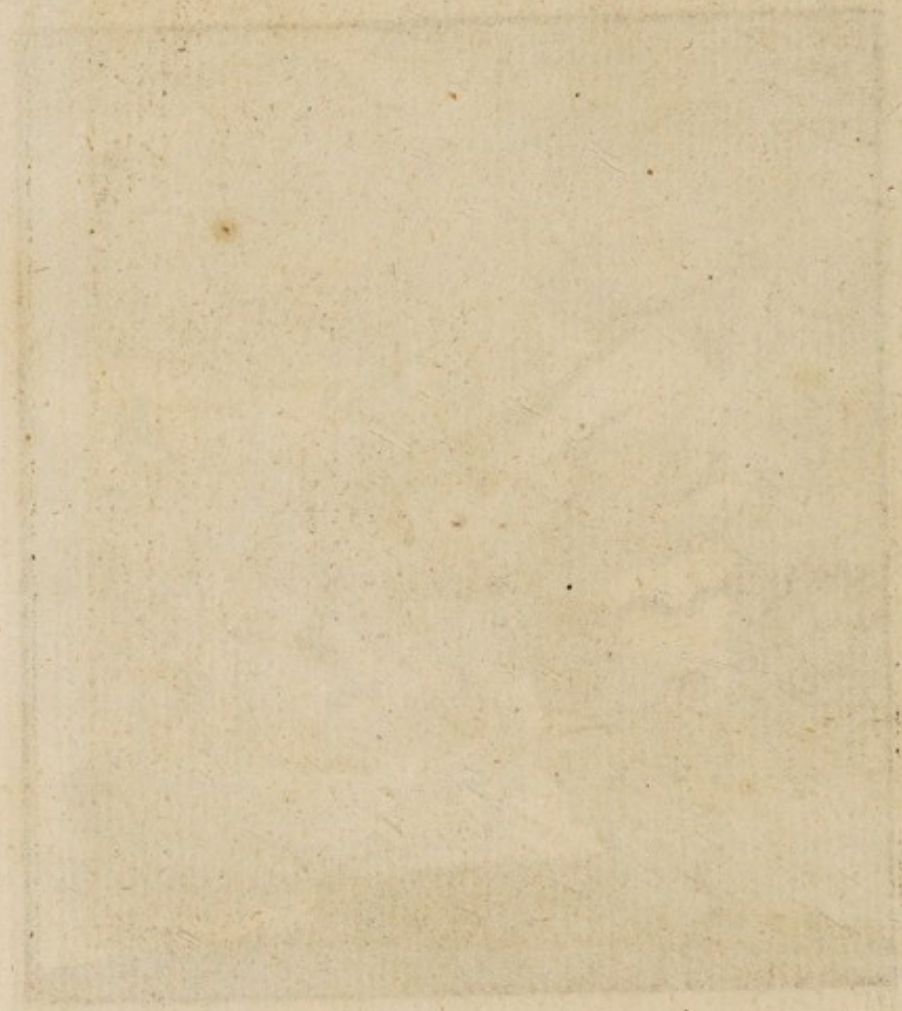

Wat voordeel 't Zeil doet onder vinden,
Om zich te dienen van de winden,
Is yder scheeps matroos bekent,
Die tot het zeilen zich gewent.

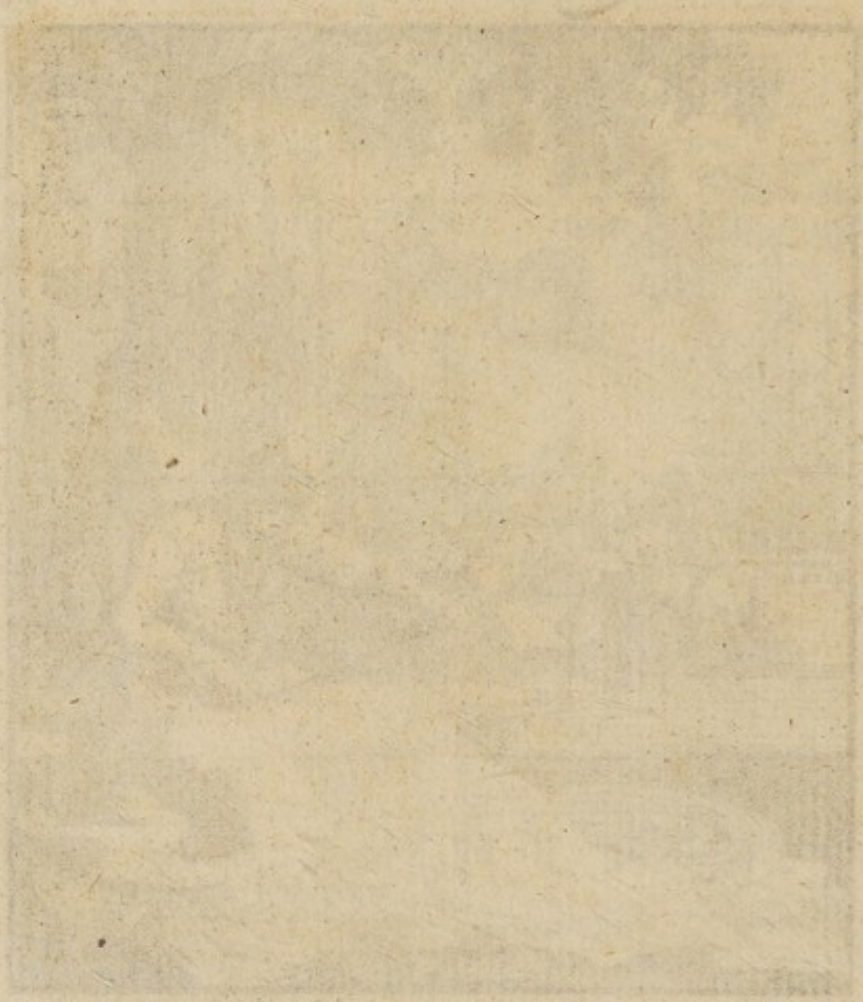

Zilversmit. 98

Het zilver, kunstig uitgedreeven,
Kan 't oog een welbehaagen geeven;
En, waar mijn konst zich op verlaat,
Ze zoekt haar voordeel bij 't sieraad.

Het zÿdespinsel van de wormen,
Kan ik tot poolen werk zÿ vormen,
Waarvan, als ze uit mÿn handen raakt,
Het zÿdelaaken werd gemaakt.

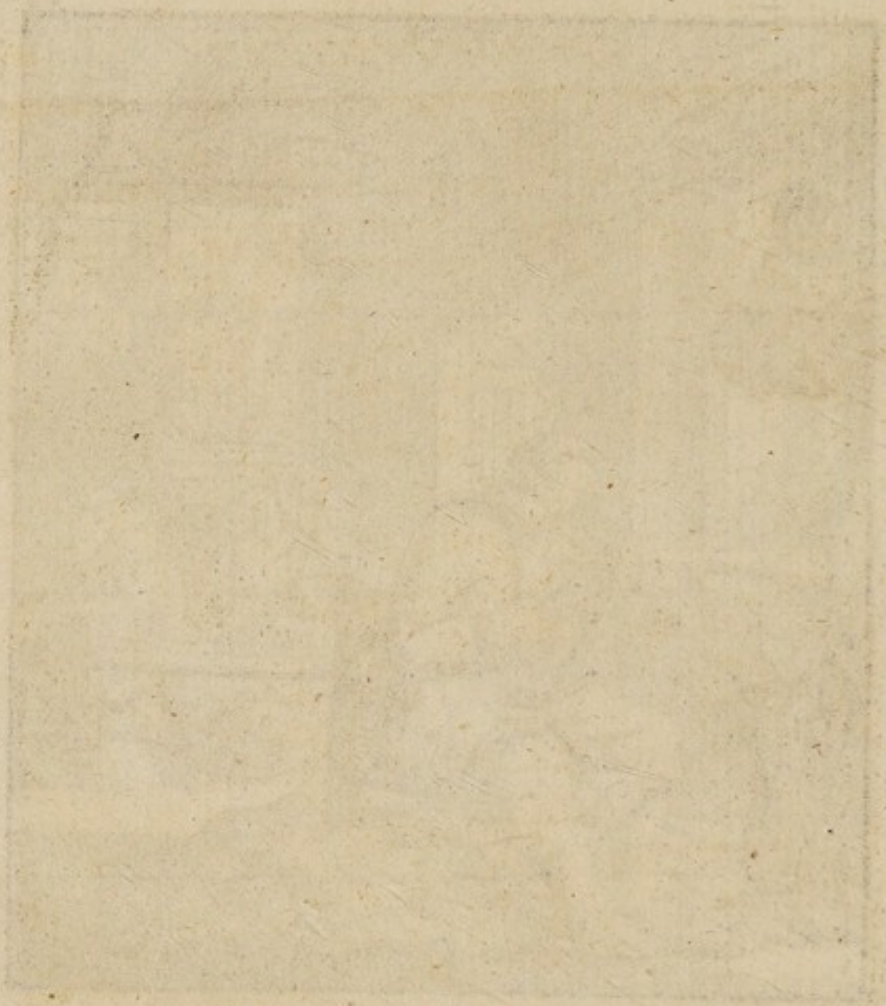

Ik vaag de Zwaarden, ſcherp geſleepen,
En maak 't gevest uit ſtaale greepen,
Of goud en zilver, na de pracht,
Tot hare grootſcheid heeft bedacht.